

Управа та Дівчата з Ремісничої Бурси у Львові

ЛИПЕНЬ-СЕРПЕНЬ-ВЕРЕСЕНЬ, 1934

« ЖІНОЧИЙ СВІТ »

Місячний журнал для національної освіти українського жіноцтва в Америці.

—«O»—

Редагує: **МАРІЯ Е. БЕК**
1006 E. Carson Street
Pittsburgh, Pa.

ПЕРЕДПЛАТА:

Річно	\$2.00
Піврічно	1.25
Заграницею річно	2.50
Одно число	20ц.
В Канаді	25ц.

—«O»—

SUBSCRIPTION RATES:

Annually	\$2.00
Semi-Annually	1.25
Foreign Countries (an'ly)	2.50
Single Copy	20c
In Canada	25c

“ ZINOSHY SVIT ”

**Ukrainian Women's
Monthly Magazine**

—«O»—

Editor: **MARY V. BECK**
1006 E. Carson Street
Pittsburgh, Pa.

— : З М І С Т : —

ВІД РЕДАКЦІ — Українським матерям
МАРУСЯ СИНЕНЬКА — Для всієї всієї
РЕЗОЛЮЦІЇ З ЖІНОЧОГО КОНГРЕСУ
М. КОСТИШИН — Вперед
В. КОРОЛЕНКО — Сліпий музика
ГАННА БАРВІНОК
ГОЛОСИ КРИТИКИ НА «ШВАЙЦАРІЮ» О. КИСЛЕВСЬКОЇ
ВАЛЕНТИН КОНОНАЦЬКИЙ — Леся Українка
ПАРАСКА ШКВАРКА — Лист з під солом'яної стріхи
МАРІЯ ГРИНЧЕНКОВА
ЯРОСЛАВА МАНДЮКОВА — Українська жінка й рідня мова
ОСИП ДУДА — Дівчині в альбом
ІРИНА НАРІЖНА — З циклю «Осінь»
ДР. А. Т. КІБЗЕИ — Жіночі недуги
М. ГОВИКОВИЧЕВА — Допоможім Укр. Дівочій Бурсі
МАРУСЯ СИНЕНЬКА — Жінка в Фінляндії
З ЖІНОЧОГО РУХУ
ПРАЦЯ У ВІДДІЛАХ СВА
ХТО ПРАЦЮВАВ ДЛЯ «ЖІНОЧОГО СВІТУ» — Звіт
А. ЖЕЛЕХІВСЬКА — Кличу о пімсту до неба
А. ЖЕЛЕХІВСЬКА — Незгода
М. КОСТИШИН — Хай живе Союз Жіночий

SECTION BY YOUNG UKRAINIANS

THE SITUATION IN POLISH UKRAINE
JOSEPH BILOVUS — On the Shore of the Black Sea
M. S. — The Nightingale of Bukovina
THE UKRAINIAN DANCING TEAM
RESOLUTIONS OF THE UKRAINIAN YOUTH'S CONGRESS

С В І Т Л И Н И

Управа та дівчата з Ремісничої Бурси	окладинка
Український настільник на Виставі	ст. 3
Леся Українка	ст. 10
Українська дівчина	ст. 15
Дівоча Ремісничка Бурса у Львові	ст. 21
Осип Юрій Федькович	ст. 30
Пара молодих українських танцюристів	ст. 31

ЖІНОЧИЙ СВІТ

ЖУРНАЛ — МІСЯЧНИК

Рік. II. Ч. 7-8-9.

ЛИПЕНЬ-СЕРПЕНЬ-ВЕРЕСЕНЬ, 1934.

Vol. II. No. 7-8-9.

УКРАЇНСЬКИМ МАТЕРЯМ

ШКІЛЬНІ ферії вже минули а шкільний дзвінок опять покликав діточок у школу. Пішли й українські діти в святині науки. Там будуть набувати знання про світ, про людей. Всего будуть вчитися, тільки про Україну та про український нарід мало хто згада. Не почують українські діти рідньої мови, чаруючої пісні. Не розкаже ніхто про славу минувшину, про муки та страждання того народу, до котрого належать їхні батьки, до котрого належать вони самі. Не навчить ніхто любити свою рідну культуру й чванитися нею перед чужинцями. Не розкаже ніхто про ті злуцання, які в цей мент терпить той нарід під чужими займанщинами. Не розбудить ніхто тих малих українських сердець й не запалить іскру любови до неньки України. Не переконає ніхто про те, що тверда віра в краще завтра та завзята боротьба можуть звільнити з рабських кайдан мільйони поневоленних братів та сестер. Не спігне ніхто про це, що жажда тої боротьби та бажання волі навіть тепер освічує ясним полум'ям серця тих мільйонів. Не запевнить ніхто, що теперішні герої не на марно кладуть свої голови.

А ми дивуємося, що наша молодь пропадає в чужому морі, захоплена чужою мовою, чужою культурою. Ми не розуміємо чому так важко зацікавити її українськими справами, чому так не легко переконати її, щоб записувались до українських організацій. Нам встидно, що наші молоді не знають говорити по українськи, а як знають, то не хочуть говорити рідною мовою, бо чужою вигідніше. Нас лякають слова тих прокрів, що віщують загибіль українській еміграції в Америці за двадцять літ. Тяжкі зітхання видітають з наших грудей а слова розлуки падають з наших усв. Але ми далі сидимо байдужні до всего й свідомо дозволяємо нашій молоді загигати для свого народу.

Правдою є, що в останніх роках повстав незначний рух серед нашої молоді й наслідок цього — зоорганізування ріжних молодечих клубів та товариств. Та пригляньмося ближче їхній праці й побачимо як ще далека, як ще чужа ім Україна. Вже навіть відбувся другий зїзд наших молодих американських Українців. Але чи приємно було читати про це, що всі молоді бесідники, крім одного, читали свої реферати по англійськи? А другі, котрі вміли говорити рідною мовою не відважились цього робити, бо сумнівались чи зібрані делегати зрозуміють їхні слова. Але це не сором для тих молодих, це сором тільки для українських родичів, що занедбали свій батьківський обов'язок.

Та ніколи не пізно направити лихо, або радше зарадити тому лихови на будуче. Тому до вас українські матері звертаємося з цими словами, бо віримо, що Ви зумієте виконати свій святний обов'язок.

Під теперішню пору, подбайте о це, щоб ваші діти набували знання про Україну в своїй, рідній мові! Посилайте своїх найменших й найбільших до українських вечірніх шкіл! А коли немає у вашій місцевості такої школи, ви, українські матері, постарайтесь о те, щоб була така школа. Самі організуйте їх в своїх громадах. Кваліфікований учитель чи учителька все знайдеться, а кошти невеликі, коли ходити о те, щоб дати дітям знання.

Та коли мимо всего, місцеві обставини не дозволять на утримання такої школи, так ви самі станьте учительками для своїх дітей. І не оправдуйте себе браком часу чи браком знання! Самі читайте, учіться, здобуйте знання й передавайте його молодій генерації. Коли навчите своїх дітей те, що самі знаєте, коли переляєте у ті діточі серця тільки таку мірку любови до України, яку самі носите в своєму серці, ваш обов'язок сповнений.

ЧИ ВІДНОВИЛИ ВИ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ?

Маруся Синьєнка

ДЛЯ НЕЇ ВСЕ

Сиджу при відчиненому вікні й гляджу в непрозору п'ятому ночі. Скрізь темно, ба навіть велике ясне колесо місяця ховається у хмаринках неначе дитина в м'яких подушках. Легенький вітрець колише пожовкле листя, яке дріжучими вітками ще держиться майже голих дерев, а час-від-часу заїтає аж біля вікна й охолоджує моє гаряче чоло. Непомітно вкрадається у мою душу спокій цієї темної ночі й заколює мене огірчені думки до сну.

Та зір мій паде на жмут листків розложених на столику й знову вертаються до мене неспокійні думки, які тільки на хвилинку зуміла втихомирити краса лагідної ночі. Ось ті листки, а в них... слова, слова трійливі.

Листок перший: «... Неможливо у нас розповсюдити жіночого журналу. Жінки несвідомі й їх не цікавить читання. От краще дати їм сонник у руки, то й одного долара дали-б, а не то що двацять центів...»

Листок другий: «В нашій місцевості велике розбиття через релігійні та партійні сварки... Не можемо zorganizувати жіночого товариства. А що до читання часописів, то шкода й говорити...»

Третій: «... Велике безробіття; не можна знайти того цента на річі потрібні до життя, а що-ж доперва думати про часописи? Діти обідрані, часом голодні... І ви хочете щоб я йшла до тих жінок і говорила їм про ваш журнал?»

Четвертий: «Наші українські жінки дуже темні. Більш як половина з тих що належать до нашого запомогового товариства не вміють читати ні писа-

ти. Тому бачите, що тут не може нічого зробити, хотять я рада помагати...»

Пятий: «Не надсилайте мені «Жіночого Світу», бо вже жити не дають через нього. Кажуть, що я певно добре заробляю на ньому, коли так вперто продаю його. Даруйте, що відмовляюся даліше продавати журнал, та самі знаєте що за багато терпіти не можна».

І так, без кінця, один за другим... Надходять всякі нарікання, всякі вибачення, всякі відмови... Одним словом, ламентують жінки: «Хочемо та не можемо». Ці вісті спричинили мій душевний неспокій. Вони кинули в мою душу отруйні зернятка, які зародили такі думки.

Кинути все? Безперечно, що треба кинути! На що клопотатися, на що даремно тратити час, який другі використовують для себе? На що слухати нарікання, докори, лайки? На що витрачувати енергію на боротьбу з темними а часом і злочинними одиницями, які свідомо підкопують та нищать добре діло? На що простирати руку поміч тим, що так жорстоко відкидають ту руку від себе?»

І з досадою відкидную ці листки від себе а чорні думки мов такі духи мішко взяли мене в свої обійми. Кілька хвилин минуло — а я ще боролася з тими темними духами, заплутавшись у їх сіті. Зненацька підношу голову й зір мій спинається на невеличкій картині, яка висить над столиком. На долі видніє яскравий напис «Голоффта України».

Я бачу ньеньку Україну розп'яту на хресті. На лиці її вираз безмежної розпукі а коло ніг

туляться її малі, безборонні діти. Кругом палає червоної огонь, а над головою чотири чорні круки чигають щоб рвати живе ще тіло своїми гострими кігтями.

В одну мить опустили мене темні духи-думки, відсочили немов опарсні. І неааче та блискавка, яка нагло освітує похмуре небо, так ясна думка майнула в мойому розумі. Я зайшла рішучу відповідь на всі свої попередні питання. Нема вже сумніву... Є тільки певність: — «Для Неї Все».

Так, для нашої ньеньки України, все треба перетерпіти, все треба переболіти, все треба перебороти. Скоро росте у мене віра, прокидається відвага й показується сила. Тому бадьоро беру перо й пишу листок за листком. Пишу до тих знеохочених, до тих слабих, до тих зневірених: «Коли хочемо, так мусимо».

Мусимо пам'ятати про це, що кожна людина, поставивши собі мету життя, не сміє піддати сумнівам чи злобним підшептам, а мусить стреміти до тої мети цілим своїм еством, цілим своїм серцем, цілою своєю душею. Тоді немає болю, які були-б за пекучі, немає тягарів, які були-б за важкі, немає язків, які були-б за гострі, немає жертв, які були-б за великі!

При кінці кожного тернистого шляху видніє осяйна ціль, та перше треба пройти тою тернистою дорогою. То-ж вперед, українські жінки! Ступаймо на той тернистий шлях! «Для Неї Все» можемо й мусимо побороти.

УКРАЇНСЬКИЙ НАСТІЛЬНИК НА ВИСТАВІ

На Виставі Домашніх Виробів, яку урядив Комітет Стейту Мішіган в місті Дітройт, знайшовся й зразок української вишивки. А це гарний настільник, виконаний хрестиками. Вишила його пані Гендрікс, яку бачимо wraz з її десятилітньою дечечкою на повищій світліні.

Цей настільник звернув на себе велику увагу тому, що дуже відрізнявся від інших вишивок на цій виставі. Тому повишла світлина, wraz з поясненнями пані Гендрікс, появилася в англійській часописі.

Радіємо що пані Гендрікс

використала таку нагоду, щоби по знайомити чужинців з українською вишивкою, хотяй виконання того настільника забрало багато часу й праці. Бо треба завважити, що на такі вистави приймається тільки вироби, виконані жінками в Америці.

РЕЗОЛЮЦІЇ

Українського Жіночого Конгресу в Станиславові, дня 27 червня, 1934 р.

Представниці українських жіночих організацій Галичини, Волині, Полісся, Буковини, Бессарабії, Підкарпаття, політичної еміграції з Великої України, Злучених Держав Америки й Канади, зібрані на Українському Жіночому Конгресі в Станиславові в днях 23—27 червня, 1934 р., вірні Найвищому Національному Ідеалові та глибоко переконані в тому, що його здійснення можливе тільки при активній участі жіноцтва в національному житті — з радістю стверджують великий поступ українського жіноцтва за час останніх 50 літ, що завдяки українському жіночому рухові перетворилося у важний чинник національного відродження. Памяті піонерок того жіночого руху, а передовсім Наталії Кобринської, віддають глибоку шану.

У справі положення українського народу та в справі його консолідації

Стверджуємо, що Український Жіночий Конгрес відбувається в незвичайно важких і відповідальних для української нації часах. Боліємо глибоко над народним лихоліттям, поділом українського організму кількома кордонами, над трагічним положенням нашого материка — Великої України.

Незвичайно шкідливим для українського народу вважаємо розбиття внутрі громадянства та занепад громадської моралі.

Осуджуючи неетичні методи політичної боротьби та витрачування національної енергії на внутрішні міжусобиці, — закликаємо українське жіноцтво не підпадати руйнівницьким впливам, а навпаки, стати чинником національної консолідації. Рівночасно звертаємося до цілого українського громадянства на західно-українських землях, на політичній та заморській еміграції, з гарячим зазивом до повної ліквідації розбіжностей між громадянами різних українських територій та до внутрішнього розоруження.

Домагаємося від усіх українських політичних партій заключення між собою громадського мира, усунення міжпартійної боротьби з терену національних установ, злагіднення тону пресової полеміки та взагалі підпорядкування партійних інтересів інтересам нації.

З радістю стверджуємо факт, що неважаючи на внутрішнє розбиття та розпорошення, на всіх українських землях поглиблюється національна свідомість і росте активність українських народніх мас.

З гордістю стверджуємо величезний поступ національної та політичної кристалізації українського народу та вижемо з цим найкращі сподівання на його світле майбутнє.

У справі положення українського народу на Великій Україні.

1) Українське жіноцтво слідкує з найбільшим жахом за подіями на Радянській Україні. Нечувани в історії людства політичний терор і національне поневолення, прийняли в останніх роках форму жорстокого винищення голодом, витвореним свідомо й організовано, як методою, що має на цілі не тільки здушити прояви національно-державницьких змагань Народу, але й привести його до фізичної погібелі. Большевицька влада виселює примусово українську людність із великих просторів рідної землі та колонізує наші землі чужонаціональним елементом.

2) При такій системі, суперечній усім божим і людським правам, найбільше страждає українська жінка, якій большевицька влада намагається відібрати усі первні її душі: релігію й вірування, історичну традицію, народний побут і вплив на формування душі нових українських поколінь. Зокрема У. Ж. К. відносно положення жінки на Радянській Україні стверджує, що слідує:

1) що декларована радянським урядом рівноправність жінки фактично в життя не переведена;

2) що значні групи жіноцтва позбавлені всяких прав;

3) що в галузі самостійної, зарібкової праці жінки сконцентровані передовсім у найменше оплачуваних та найгірше поставлених професіях;

4) що умовини радянського побуту ведуть до того, що тільки мінімальне число жінок може закінчувати свою освіту;

5) що в зв'язку із загальними економічними умовинами, які особливо з часу пятилітки дуже погіршилися, дуже утруднилося становище жінки господині;

6) що становище переважної частини українського жіноцтва, жінок-селянок є особливо важким;

7) Український Жіночий Конгрес висловлює сестрам страдницям з Великої України найглибше співчуття в їх горю та клонить голову перед їхнім гартом духа;

8) одночасно посилає їм свій гарячий привіт і висловлює глибоку певність що українська жінка на Радянщині доложить усіх зусиль до створення Української Держави яка єдина може дати підстави для забезпечення прав українського жіноцтва.

У. Ж. К. доручує своїй Президії поробити всі потрібні заходи для інформації міжнародного жіноцтва про положення на Радянській Україні та звернутися до нього із запитом щоб воно протестувало перед своїми урядами проти прийняття СССР. до Союзу Народів.

У справі Всеукраїнського Національного Конгресу

Український Жіночий Конгрес:

1) вітає ідею скликання Всеукраїнського Національного Конгресу, вважаючи його необхідним засобом національної консолідації українського народу в найтрагічнішу добу його історії.

2) уповажливе Представництво цілого українського жіноцтва взяти активну участь в Конгресі, дотримуючися напрямних, вказаних Українським Жіночим Конгресом.

3) домагається від організаторів Всеукраїнського Національного Конгресу належного заступництва, як у підготовчій праці, так і в самому Конгресі, яке відповідає значінню українського жіноцтва в суспільному житті Нації.

Відношення до Релігії і Церкви

У. Ж. К. стверджує велику роль, яку в житті кожної нації а зокрема недержавної, грає церква, як державно-творчий чинник, зберігаючи й плекаючи моральні й культурні цінності народної душі. Українське жіноцтво, памятаючи, які потрясення спричинила релігійна боротьба в минулому нашого народу, з великим занепокоєнням слідкує за познаками цієї боротьби в сучасності та гаряче перестерігає наше жіноцтво перед релігійними роздорами і закликає його до релігійної толеранції.

Рівночасно У. Ж. К. стверджуючи, що між духовенством і народом повинна бути якнайтісніша духовна й національна єдність, — домагається національно свідомої духовної ерархії на тих українських землях, які такої ерархії ще не мають.

Становище до Моралі, Родини і Материнства

У. Ж. К. стверджує, що український жіночий рух уже був носієм найвищих етичних цінностей. Підтверджуючи постулати жіночого руху: рівної високої моралі для жінки й мужчини, підкреслює зокрема рівну відповідальність жінки й мужчини за скількість і якість нового покоління, за здоров'я, силу й виховання потомства.

У. Ж. К. стверджує, що родина, це суспільна і біологічна клітина народного організму, де кується душа й майбутність нації. Саме тому У. Ж. К. бажає уздоровлення родинного життя, піднесення пошани до жінки-матері та забезпечення матері рівних прав з батьками. Ставлячи дуже високо післанництво жінки, як матері, У. Ж. К. виступає проти розуміння материнської ролі жінки, як самотнього покликання жінки в суспільстві та самотнього мірила її вартості, як людини.

Основи Українського Фемінізму

У. Ж. К. стверджує, що український жіночий рух черпає свої сили з національної ідеї та що він — прямує до виву всіх творчих сил жінки — скріплює життєздатність та енергію нації. Жіночий рух не перейшов ще до історії, його завданням не тільки боротьба за зовнішні можливості розвитку жінки, але й введення жінки в ролі співрашачого і співвідповідального чинника в житті нації.

У справі організації українського жіноцтва

Український Жіночий Конгрес стверджує необхідність дальшого існування окремих жіночих організацій, як осередка кристалізації жіночих поглядів та активізації жіночих сил.

Одночасно підкреслює з цілим натиском необхідність вдержання єдності українського жіночого руху, якої висловом повинні бути й надалі надпартійні жіночі організації, що об'єднують українськ ріжних партійно-політичних поглядів, релігійних вірувань та світоглядів.

У. Ж. К. осуджує всі спроби розбивання спільних жіночих організацій, як шкідливі для українського жіноцтва та цілої нації.

У. Ж. К. стверджує необхідність закріплення звязку між зорганізованим жіноцтвом поодиноких українських земель та еміграції в постійні та тривкі організаційні форми для кращої оборони й заступництва цілого українського жіноцтва. Дальше ведення цієї справи аж до її остаточного завершення доручається Головному Відділові Центрального Українського Жіночого Товариства «Союз Українок» у Львові.

Значіння Селянського Жіноцтва в Українському Жіночому Рухі

Виходячи з того, що головним складовим елементом українського жіноцтва, якому українська нація завдячує свою біологічну силу, е передовсім жінка-селянка, У. Ж. К. уважає необхідним спрямувати діяльність окремих жіночих організацій в той спосіб, щоб вони відповідали вимогам і потребам жінки-селянки:

1) В обсязі піднесення культурного рівня жінки мусить бути звернена увага на акцію культурно-просвітнього характеру, яка б обслуговувала потреби селянського жіноцтва, дбаючи про створення кадрів організаторок зпоміж селянського жіноцтва.

2) В обсязі господарської роботи мусить бути звернена увага на акцію в напрямі модернізування й удосконалення жіночого господарства, пропаганди й поширення жіночих промислів, поширення серед жіночої молоді фахової освіти й участі жінок у кооперації.

3) В обсязі охорони прав матері треба звернути увагу на організацію по селах установ для охорони матері й дитини.

4) Рівночасно У. Ж. К. звертає увагу на konieczність боротьби з денационалізацією жінки-селянки, що приходить по заробіток до міста та закликає до організації відповідної для неї допомоги й охорони.

У справі звязків із міжнародним жіноцтвом

У. Ж. К. стверджує велике значіння звязків українського зорганізованого жіноцтва з міжнародними жіночими організаціями, які віддали вже великі прислуги українській справі та дають змогу українському жіноцтву дотримувати кроку світовому жіноцтву на шляху його поступу. Тому У. Ж. К. доручує об'єднаному українському жіноцтву плекати й розбудовувати ці звязки і в майбутньому.

У справі жіночої преси й видавництва

У. Ж. К. стверджує необхідність видавання поважного жіночого журналу на засадах устійнених У. Ж. Конгресом для поглиблення ідеології та консолідації українських жіночих сил. Переведення цієї справи доручує Центральному Українському Жіночому Товариству «Союз Українок» у Львові.

У справі плекання рідної мови

У. Ж. К., визнаючи рідну мову за словну осяжку національного духа народу, закликає все зорганізоване українське жіноцтво звернути на рідну мову якнайбільшу увагу, а саме:

1) шанувати рідну мову прилюдно й дома та навчити того своїх дітей;

2) плекати й поширювати в своїому оточенні одну літературну мову в слові й письмі.

В тій цілі У. Ж. К. завизує українське жіноцтво закладати скрізь «Гуртки плекання рідної мови».

У. Ж. К. завизує всі українські видавництва живити чистою літературною мовою й одного правопису.

(Продовження в слідуючому числі)

М. КОСТИШИН

ВПЕРЕД!

(З нагоди ювілейного свята «Союзу Українок» в Джемейка, Н. Й.)

ВПЕРЕД, вперед, сестри! Стремім до оновлення гасить жару широї любови,
Вперед, всі до праці! прийшов на те час
Щоб серця зболіли з'єдналися в нас.

Вперед, всі відважно кріпім наші лави!
Хай кат не стріть в нас гучної забави.
Вперед, доки здорово в грудях серце бє
До борні, за правду, за слово своє.

Наш край у руїнах, Народ у неволі,
Тюрми, людодїства, неначе в падолі,
Кров, сльози, могили, невільничий жах,
Лиш пімста сміється на рабських устах.

Нам годі дивитись на страшні картини,
На долю бездомну сироти дитини,
Що голод під тином у силах земіг
І з худої тини труп валиться з ніг.

Вперед, вперед сестри! Хай кат не лютує,
Хай народом нашим ворог не торгує.
Вперед, поки серце материнське бє,
А в ньому пречиста любов ще жєє.

Бо матерне серце все — над всім чуває,
В найприкрїйших хвилях граници не знає.
В життю переносить все найтяжчий біль,
Бо в ньому є шира материнська ціль.

Двацїте столїття, все перевертається,
Кругом де поглянеш світ в сльозах купається,
За правду, за волю розливають кров . . .
— Чи мало поклали в нас буйних голов?..

Вперед, вперед сестри! Тільки не з роздором,
Кріпім силу духа під одним прапором.
Бо спати в неволі, непростений гріх,
Як Жіночий Союз пригортає всіх.

Вперед, вперед сестри! Стремім до оновлення.
Не гасить жару широї любови
Несїть одно гасло, шире і святе.
То нам, зїде волі сонце золоте.

СЛІПІЙ МУЗИКА

(Уривок)

У ДАЛЬШОМУ кутку саду стояв пусткою старий млин. Колеса давно вже не крутились, ваги поросли мохом і крізь старі лотки просмоктувалась вода кількома тонкими цівками, що не змовкаючи дзвеніли. То було люблене місце сліпого. Тут він просиджував цілими годинами на бильцях греблі, дослухуючись до гомону проточної води, й умів чудово удавати на фортеп'яні цей гомін. Але тепер йому було не до того... Тепер він швидко ходив стежкою з налитим ущерть гіркого почуття серцем, з перекривленим од внутрішнього болю обличчям.

Почувши легку ходу дівчини, він став. Євєдина покляла йому на плече руку й запитала серйозно:

— Скажи мені, Петре, що тобі таке? Чого ти такий сумний?

Хутко повернувшись, він знов почав ходити стежкою. Дівчина пішла поруч його.

Вона зрозуміла його різкий рух та його мовчання й на хвилину похилила була голову. Від двору доносились пісня:

З-за крутої гори
Визітали орли,
Визітали, гуркотали,
Роскоші шукали...

Примякшений далекою молодий, дужий голос співав про кохання, про щастя, простір, і ці згуки линули серед вночішньої тиші, млявий шеніт саду перемагаючи...

Там були щасливі люде, що говорили про ясраве та повне життя; вона ще кілька хвилин тому була з ними, пина від мрій про це життя, в якому для його не було місця. Вона була навіть не спостерегла, коли він зниквся з місця, а хто зна, якими довгими здались йому були ці хвилини самотнього горя.

Ці думки майнули в голові у молодій дівчини, поки вона ходила поруч Петра по алеї. Ніколи ще так важко не було забалакати до його, його настрої опанувати. Проте вона почувала, що її присутність помалуу вмякша його чорні думки.

Справді, його хода стала по-вільніша, обличчя спокійніше. Він чув коло себе її ступу, й помалуу гострий біль душевний німів, іншому даючи місце почуття. Цього почуття він не міг збагнути, але він його знав і без боротьби скоривсь його добродійному впливові.

— Що тобі? — запитала вона його ще раз.

— Та... нічого, — одказав він гірко. — Мені тільки здається, що я зовсім зайвий на світі.

Пісня коло дому на час була змовкла й через хвилину донеслась друга. Вона долітала ледве чутно; тепер студент співав старої думи, наслідуючи тихий спів бандуристів. Іноді голос, здавалося, зовсім затихав, уяву опановувала невиразна мрія, і потім тиха мельодія знов пробивалася крізь шерех листя...

Петро мимохіть сплывив, дослухуючись.

— Знаеш, — заговорив він з сумом, — мені здається іноді, що старі люде мають рацію, коли говорять, що на світі, де дали, то стає гірше. За старих часів було навіть сліпим краще. Замість фортеп'яно, я навчивсь-б тоді грати на бандурі й ходив-би собі по містах та селах... До мене збирались-б юрби народу, й я-б співав їм про дії їхніх батьків, про подвиги та славу. Тоді й я був-би чимось у житті. А тепер? Навіть цей кадетик з таким різким голосом, і той, — ти-ж чула? — каже: оженитися й командувати відді-

лом. З його сміялися, а я... а для мене навіть і цього немає. - Блакитні очі дівчини широко розкрилися з ляку й в них блиснула сльоза.

— Це ти наслухавсь промов молодого Ставрченка — мовила вона зніяковівши та намагаючись надати голосові тон безтурботного жарту.

— Еге, — задумливо відказав Петро й додав: — у його дуже гарний голос. Вродливий він?

— Еге, він хороший, — задумливо ствердила була Євєдина, але раптом, яюсь гнівно схаменившись, додала різко: — Ні, він мені зовсім не подобається! Він занадто самовпевнений і голос у його негарний та різкий.

Петро вилухав дивуючись на цей гнівний вибух. Дівчина тупнула ногою й казала далі:

— І все це дурниці! Це все, я знаю, Максим підстроює. О яже я ненавиджу тепер цього Максима!

— Що це ти, Велю? — запитав здивовано сліпий. — Що підстроює?

— Ненавиджу, не н а в и д ж у Максима! — уперто проказувала дівчина. — Він з своїми обрахунками винищив у собі всякі серця ознаки... Не говори, не говори мені про них... І звідки вони взяли собі право чужою долею порядкувати.

Вона враз поривчасто зупинилась, стиснула свої тонкі руки, аж на них пальці хруснули, й яюсь по дитячому заплакала.

Сліпий узяв її за руки з здивуванням та спочуттям. Цей вибух його спокійної й завжди витриманої подруги був такий «сплываний та незміркований!» Він дослухавсь разом і до її плачу, й до того чудного відгомону, що ним озивався цей плач

у його власні серці. Йому згадалися давні літа. Він сидів на горбку з таким самим сумом, а вона плакала над ним так само, як і тепер...

Та враз вона випручала руку, й сліпий знов здивувався; дівчина сміялась.

— Та яка-ж із мене дурепла! І чого це я плачу?

Вона втерла очі й потім заговорила зворушеним та добрим голосом:

— Ні, будьмо справедливі: обидва вони хороші!... І те, що він допіру казав, гарне. Але-ж це не для всіх.

— Для всіх, хто може, — мовив сліпий.

— Які дурниці! — одказала всна ясно, хоч у голосі її разом з усміхом брелище ще недавні слъзби. — Адже й Максим воював, доки міг, а тепер живе, як може. Ну, й ми...

— Не кажи: ми. Ти — зовсім инша річ...

— Ні, не инша.

— Чому?

— Тому, що... Ну, та тому, що ти-ж зо мною оженився, і, значить, наше життя буде однакове.

Петро аж став з подиву.

— Як?... З тобою?... Значить, ти за мене... заміж?

— А то-ж, а то-ж... ну, певне — відказала вона, хапаючись та хвилюючись. — Який-же ти дуренький! Невже-ж тобі ніколи не спало на думку? Це-ж так просто! З ким-же тобі й одружитися як не зо мною.

— А так, — згодився він з якимсь чудним егоїзмом, та зараз-же схаменувся.

— Слухайно-но Велю, — заговорив він, узявши її за руку.

— Там од допіру розказували: по великих містах дівчата вчаться всього, перед тобою теж мігби постелитись широкий шлях... А я...

— Що-ж ти?

— А я... сліпий! — доказав він зовсім нелогічно.

І знову йому згадалися дитячі літа, тихий плюскіт річки, перше спіткання з Євेलіною та її слъзби гіркі за словом «сліпий»... Інстинктом почув він що тепер знов завдає їй такої сркої рани, й зупинився. Кілька секунд стояла тиша, тільки вода тихо та лагідно бреліла в лотках. Євेलіни зовсім не було чути, немов би вона зникла. По її виду, справді, перебігла миска, але дівчина опанувала себе, й коли вона заговорила, голос її брелів безжурно та жартовливо:

— То що-ж, що сліпий? — мовила вона — та-ж коли дівчина покохає сліпого, то й виходить треба за сліпого... Це завжди так буває, що-ж маємо чинити?

— Покохає... — вдумливо проказав за нею він, і брови йому зсунулись: він дослухався до нових для його згуків знайомого слова. — Покохає? — перепитав він з хвилюванням, що все зростало...

— Ато-ж! Ти і я, ми-ж обое кохаємо одно одного... Який ти дуренький! Ну, подумай сам: чи міг-би ти зостатись тут сам, без мене?

Обличчя йому зразу зблідло, й невидючі очі зупинились великі та непорушні.

Було тихо, тільки вода все про шось гомоніла, дзюркотячи та бренючи. Часом здавалося, що той гомін слабне та й сь-ось замовкне; але зараз-же він знов потужнів і знов дзвонів без краю та вину. Густа черема шепотіла темним листям; пісня коло дому замовкла, зате над ставком соловейко заводив своєї.

— Я-б умер, — мовив він глухо.

Йі губи затремтіли, як у той день їхнього першого спіткання, й вона вимовила на-силу, кволим, дитячим голосом:

— І я теж... Без тебе, сама... в далекіх світах...

Він стиснув її маленьку руку

в своїй. Йому здавалося чудним, що її тихі стискання на відповідь таке несхоже на колишні; кволий рух її маленьких пальців одбивався тепер у глибині його серця. Взагалі, крім колишньої Євеліни, подруги його дитячих літ, тепер він почував у ній ще якусь иншу, нову дівчину. Сам він здався собі потужним та дужим, а вона уявилася плачущою та безсилою. Тоді, підлягаючи глибокій ніжності, він пригорнув її одною рукою, а другою почав гладити її шовкове волосся.

І йому здавалося, що всеньке гсре замовкло в глибині серця й що в його немає жадних поривів та бажань, а є тільки оця хвилина, що зараз.

К і н е ц ь .

ГАННА БАРВІНОК

Ганна Барвінок, це приbrane літературне прізвище Олександри Кулішевої. Відома вона як дружина письменника П. Куліша, але ще більш відома вона як визначна українська письменниця.

Народилась вона в 1828 р. в Чернігівщині. Батько її був землевласником, а мати, донькою козацького сотника. Від матері молода Олександра навчилася любити українські пісні й українське селянство. Живучи на батьківському хуторі мала добру нагоду приглянутися до селянського життя, звідки й черпала матеріал для своїх гарних оповідань.

Стративши батька в молодому віці й покинувши шкільну лавку на 14-ому році життя, вернулася на хутір. Там навчилася господарювати а заразом ще більше зжилася з простим людом на Україні.

На цьому-ж хуторі познала Куліша, який приїхав в гості. Ніжне дівча скоро покохало молодого письменника та мати

не дозволяла вийти заміж. Та материнське серце не встоялося проти рішучої заяви молоді донечки, що «за нікого іншого не піду». Відбулося весілля, на якому Тарас Шевченко був бо-яриню.

Та не довго радувались молоді своїм щастям. Московський уряд почав арештувати членів тайного товариства, «Кирило-Методіївського Брацтва» до якого належали й Шевченко й Куліш. Куліша арештували за кордоном у Варшаві й відіслали до Петербурга, куди поїхав і Олександр. Описав разом вихали до м. Тули, на заслання.

Від тоді почалося життя повне нещастя й злиднів для молоді жінки. Та вона все перетерпіла й не піддавалась горю, хотий час приходилось їй знанати великих прикростей від власного мужа, який часто любив захоплюватися іншими жінками. Та Куліш справді цинив свою дружину а вона прощала йому всі його хиби. По його смерті з великою увагою складали оставші по нім папери та його твори й по можності старалась їх видати.

Свої власні праці поміщувала в збірнику «Хата» й в різних українських журналах та альманахах. З більш відомих творів Ганни Барвінок треба згадати оповідання: «Русалка», «Вірна Пара», «Молотники», «Пниція», «Ганна», «Перемога», «Молодеча Боротьба», «В осені літо» і інші. Головну увагу присвячувала Ганна Барвінок образам жіночої недолі, наслідком чого назвав її Грінченко «поетом жіночого горя».

І хотий 23 роки минає від тої хвилі коли не стало того «поета жіночого горя» між нами, ймя Ганни Барвінок осталося й надалі останеться в пам'яті українського народу бо вона гаряче співчувала селянській недолі.

ГОЛОСИ КРИТИКИ НА «ШВАЙЦАРІЮ» О. КИСЛІВСЬКОЇ

З безчисленних, без винімку прихильних рецензій подаємо фрагменти декотрих рецензій на те, щоб звернути увагу нашого громадянства на цю незвичайно корисну книжку. До книжки долучена ще й вичерплюча малпа. Ціна півтора доляра. Окладинка Дядинюка. Набувати в редакції «Жіноча Доля», Коломия, Галичина.

«Діло» пише: — Це дуже дбайливо, чепурно видала книжка з 30 ілюстраціями на окремих листках, на гарнім папері, така, що можна її покласти навіть на видному місці. Авторка побувала у Швайцарії кількома наворотами й рішила своїм безпосереднім враженням туристки доповнити даними про край. Так повстало щось в роді Бедекера.

«Життя й Знання»: — Гарно, майже люксово видала книжка, в якій авторка розказує про країну й людей, про державний устрій й праводавство, про віроповідді й культурні відносини тощо. Ця книжка будить тільки одно бажання, щоб ми незабаром діждались такої книжки про якусь частину нашої, не менше цікавої й гарної країни.

«Новий Час»: — «Швайцарія» О. Кислівської повинна негаймо увійти в склад усіх наших книгозбірень, п р и л о д н и х й приватних, а вже невідкично збогатити усі шкільні бібліотеки. Старша молодь знайде в ній багато: всестороннє знання про Швайцарію, запал до праці й організації, конкретні вказівки для майбутньої діяльності в громадському й особистому житті.

«Рідна Мова»: — З великою приємністю береш до рук цю розкішно видану книжку. Починаю читати... й очам не вірую! добра, всеукраїнська, літерату-

рна мова, в більшості академічний правопис. Справді ростемо! «Дзвони»: — Відома наша діячка журналістка й письменниця О. Кислівська видала саме дуже цікаву, а щодо технічного друкарського оформлення таки прегарну книжку. Авторка зуміла подати матеріал здебільша у зручній белетристичній формі так, що він не нудить навіть тоді, коли річ іде впр. про історію, державний устрій або про міста Швайцарії.

«Свобода»: — Легко написана дає дуже гарний образ роскшної природи Швайцарії й життя вільнолюбного народу. Видала на гарному папері, прикрашена численними, гарними знімками, книжка та просто манить око.

«Нова Зоря»: — Нашій мандрівній літературі прибула нова книжка О. Галичанки, котра виступила під власним іменем. Своім «жанром» писання Кислівська нагадує дещо мандрівні книжки дра Назарука: вона любить попри поетичний спис своїх вражень подати також інформацію й науку. Добрі сторони чужого народу показує так, щоб була з них користь для України. Мабуть навіть добирає свідомо такий матеріал.

«Український Бескид»: . . . яку ціль має ця книжка? Безперечно хоче нас познайомити авторка з маленькою, але сильною державою. Представити, як зродилась воля, як боролись швайцарці за свою незалежність, як її здобули й борються. З другої сторони примушує нас застановити над працьовитістю й помисловістю цього невеличкого народу. Направду книжка дуже вартісна. Не хочеться захохотати її читати. Якщо не випадде робити реклямоу отцій книжці. Вона говорить сама за себе.

ЛЕСЯ УКРАЇНКА ЛАРИСА-КВІТКА-КОСАЧЕВА

ПОНАД ДНІПРОМ по обидвох його боках, було тихо. Мережав плуг безкраї широкі лани. В степу сонечко гріло та тирса з вітрами розмовляла про дві великі. Ні жупана, ні козака на воронім коні не видно, а скрізь на Україні, де тільки могло сягнути око людське були колись славетні діди, діди лицарі, що боролися за волю, що орлиними очима дивилися вперед і кували грядучим поколінням незалежне, велике майбутнє. Були лицарі та не стало їх. Тільки високі кургани, могили залишилися свідками слави булої. А нові прийшли зрівноважені, що людське життя вважали більше, як людську честь, для яких: «Горщик борщу повний

Вже був дарунок невимовний»

Сини прийшли: безвладні, підтопані, підбиті, що плугом до славетних могил доорали, бо треба картоплю садити, яким було байдуже:

«а чиею кровю ота земля напоена,
що картоплю родить!»

Притихло, по обох боках Дніпра. Стогнали в неволі нащадки прославлених батьків. Ні думки узяї, ні дії великої. Посунали орли, на ланцюг узяли, а тих, в душах яких жив дух не покійний, порозганяли поза межі України, щоб не будив той дух, до світла, до волі. Та не навіки скував той сон Україну. — Почали на низу знову гомоніти. Продунав міцний голос пророка поета і збудив знову чорнозем до нового життя. Згук волі по тиху почали лунати. Вставало сонце зза ліману, чогось червоніще, переказували люди один другому. Пробуджувалися від сну люди, а з Голгофти світив їм високий, білий хрест, на яким написаними літерами, а святим словом — стояло: «поховайте, та вставайте кайдани порвіте!»

Ранок нового життя займався. Минула доба байдужности. В сей самий час коли найтемніші дні цієї байдужности упливали, коли весна народжувалася в нашій національній життю, залунав спів поета. Лєся Українка заспівала свою могутню пісню. Голосом усім сказала: «на шлях я виийшла ранньою весною»...

Так дійсно, то зачиналася весна, нашого національного розвою, коли безмежні, безкраї степи, почали пробуджуватися від довгого сну до нового життя.

Лєся Українка найбільше зі всіх сучасників відчула-передбачила, що великий мент надходить, той мент надходить, коли:

Лєся Українка

«Душа боротись буде до загину,
Або загине, або переможе,
Або загибїль, або перемога
Сї двї дороги перед нами стануть,
Котра з тих двох судилася нам дорога?»

І пішла цією дорогою Лєся Українка. Наша поет Лєся Українка (Лариса-Квітка-Косачева) народилася 1872 р. в талановитій письменницькій семі: мати її була сестрою Драгоманова, сама також відома письменниця — Олена Пчілка. Природа обдарувала Лєсю Українку великим таланом, та не дала їй здоров'я. Слабовита дівчина змалку зросла серед зацікавлення до письменництва й сама зачала писати дуже рано. Страшна хвороба вже з молодих літ зачала підточувати і до того слабкий організм поета, через хворобу не могла учитись в школі і зросла сама без товариства і подруг. Мусїла часто виїздити за кордон, у теплі краї. Це все відтягало її від літературної праці, вона не мала сили через це покінчити свої літературні намисли. Треба дивуватися, що в таким тяжким стані, поетка так багато безмірно цїнного вклдала до скарбниці нашої літературної творчости. Лєся Українка, 21 років тому, в 1913 р. на Кавказі померла. Потім її перевезено на Україну і поховано в Києві. Мало радощів дало життя Лєсі Українці, й

чим можна засувати, що її ліричні пісні, переняті сумом, з жаліями на самотність, та розвіяні надії. Та велике мужнє серце билось у хорих грудях, потужний дух жив у них. Поетка навіть в найтяжші хвилини свого життя знаходить стільки сили, щоб бадьоро сказати:

«Так, я буду кризь слози сміятись,
Серед лиха співати пісні.
Без надії таки сподіватись,
Буду жити — геть думи сумні!»

Чула душа поета, надзвичайно тонкої організації людина, високо інтелегентна, вона однаково відзивається, як на громадські мотиви з глибокою силою виспівуючи усі болі рідного краю, надії, віру в перемогу, тяжке народне лихо, так на інтимні почування душі, що претворювалися під її рукою в тонке мереживо чистої лірики.

В нашій літературі Леся Українка стоїть в центрі нашої покійної поезії, з одного боку торкаючись попереднього гурту письменників, у яких в більшій мірі брешть громадські мотиви, з другого сама дає початок тій індивідуалістичній, неромантичній поезії, що в сучасний час починає все дужче озиватись у нас. Цілий світ поета виглядає з її творів, які складаються здебільшого в книжках: «На крилах пісень», «Думи і мрії», «Відгуки», та з її віршованих драм та поем в драматичній формі. Дозволю собі окреслити по їх ідеях. «Лісова пісня», суперечність між людиною а природою. «У пущі», суперечність між поодиноким людиною а громадою людською. «В катакомбах», «Руфін і прісцила», «Адвокат Мартіян», «Орґія» й інші, боротьба між поганством і християнством, «Вавилонський полон», «На руїнах», «В дому роботи», «В країні неволі — поволення людей і народів». Все це обіймає одвічні питання людського духу. У всім цім виступає цілий складний світ поета, непереможного безумства. — Заглянемо в той світ і — відчуймо його.

Леся Українка яко постать не тільки в нашій, але й світовій літературі, постать непомірно висока. Явище це в літературі ще не бувало. Поетеса, — це слово зовсім не підходить до неї, — поет! Справжній, з великим таланом поет! Не жінчина Леся Українка, просто людина вільної, необмеженої думки, без жадного обмеження лету душевних почувань, мрій, бажань. «Це одинокий мушина серед поетів соборної України», каже Іван Франко.

Були поетки поміж усіми націями, їх поезія внесла багато гарного до життя людства. Бічер-Стов, Желіховська, Вержбіцька, княжна Ростопчина, Марко Вовчок, Одарка Романова, О'Коннор-Вілінська, Людмила Старицька-Черняхівська та інші. Це були не поетки, вони віддали

що мали гарного в своїх душах, але це були скорше освічені люди, на свій час, не поети.

Не такою виступає Леся Українка. Це була маленька, ніжна жінка з сквозявою душею Прометея, а життя її було цілою проблемою. Вона о цілу голову переросла хистом своїм, майже усіх сучасних письменників і що дуже дивне, що залишилася до цього часу ще мало зрозумілою, а сучасне її громадянство, навіть не помітило її, бо не помітити генія поміж себе неможливо, але суспільство того часу мало право підозрівати його в тім, і з заздрости промовчало її вагу і значення в нашій літературі, кажу із заздрости, бо навіть такий як Старицький і Кониський йшли тільки на компроміс і простягали до неї руку згоди в імя «Славян усіх в одній сімі побачить».

А що простійше, ширше суспільство не могло її зрозуміти, просто не було в стані, бо було замкнене в колі солодкавого народоловства: світогляд суспільства був за вузький, щоб стати до тих рядів активних борців, до яких закликав поет. Суспільство вірило в автоматичний розвиток подій, і що самі по собі «згинуть наші воріженьки, як роса на сонці», то яким чином могло суспільство зрозуміти заклики поета:

«Спати молодість і полягти при зброї»

Коли не було тих, що йшли вперед не жалюючи свого життя, а тільки дбаючи про те, щоб грядущим поколінням нації здобути волю, без мечів в руках, бо:

«старі мечі поржавіли, нових ще не скували молоді руки», бо були поховані всі мертві а в живих не боевої вчилися ми науки».

Все думали й чекали. Дожидали, що «Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці». . . . Думати, добре діло! Але погане воно тоді, коли нічого не діяти, а крім того іноді і розум нічого в порівнанні з дією. Не даремно каже Шопенгавер, що є в нас щось мудріше, як голова «От те мудріще відчула і висвяттила в собі найбільше з усіх Леся Українка, навіть більше чим геніяльний Тарас, бо й він своє «серце чистее жертвував в імя згоди двох суперечних таборів». Нехай братуються знову з своїми ворогами, нехай житом, пшеницею, як золотом покрити нерозумьованою останеться від моря до моря славянська земля», між тим як Леся Українка ясно каже: «Під час пороку звісно летється кров і рветься крик». Образ кривавого для народження нації неодмінно, чуттєве явище. Як над цим не думати, як не створювати теорій, все одно факт залишається фактом, що при народженню летється кров і чується крик. Чуттєва, кожний це знає, бо що роздумувати над тим:

(Продовження на ст. 18.)

Параска Шкварка

ЛИСТ З ПІД СОЛОМ'ЯНОЇ СТРИХИ

(Передрук з «Світла»)

Дівоче мое ім'я було — Параска Шкварка, а тилир я ем жона того американуша Кейленка, що вам заганяв письма у минулім році а так нарікав. Так я му кажу одного вечора коло хижки: «Чоловіче, тилир ти сиди в дома з дїтьми, (тиршенський Маріці минуло на Русалія 11 років, а маймолодшому Іванкові 3 рочки, а вшиткіх е шестерко, ніроку) а я піду на наш жіночий зїзд до Ужгорода».

А чоловік, як чоловік, — кедь сам іде пан Біг знає де, то йому мож, а як жона схоче піти раз на три годи, о, то вже ніт. Але не буда б я Парасков, коби не поставила на своїм. Хотяй мій Віллї надув губи, ги пироги, я таки пішла.

І добре зробила.

Там в Ужгороді я увиділа, ож і жінки годні дашто таке вчинити, чим дотепер лем мужи ся хвалити знали. А ще й ліпше.

На Зелені Свята молоденькі дівчата ай старші жони файно убрані зібралися в Ужгороді на дворі в замку. А такі парадні дівчата, ги ангели. Нам службу Божу одравив сам єпископ Александер. Дуже приємно співать; такий чистий срібляний голос має; лем же сам маленько загрубний, хоч ще й молодий. Кажуть, ож тот лем годин сяким бути, хто має спокійний живот.

Коли проспівали «Достойно», — увиділа, ож счинився даякий рух. Уж би тоті молоді кози летіли по городу, оди вшиткі на них позирали, які красні. То перший раз, скільки живісьмо, ми, жони, маеме самі походовати по Ужгороді. Ги вийсьмо.

Перед замком зачали ся ладити. Аж тут чую, нараз крик, — то наша паніка, що вшитким керувала, сварить на якогось пана од поліції в зеленім мундурі. Тот кричить, ож неслобідно походовати меншим од 16 літ, а паніка кричить — слобідно. «Зелений мундур» ачей у голові нич не мав, бо хотів жадати од кожної з нас легітимації, але як би був годин перепозирати вшиткі легітимації, кед нас було ачей три тисячки? А пак ішов май напереді, ганьбився би. Ідуть жони, а він один, як перст, ги гусак.

Наші прапори синьо-жовті такі файні, що челядник позирав би на них фурт. А дівчата, що їх небуа, були одягнені — одна гуцулков, друга полтавков, а третя буковинков.

Пішлисьмо де памятник батькові Масарикові, лишилисьмо йому файного вінця з квітів, а пак рушилисьмо до Народнього Дому Просвіти.

А там уже сидів високо коло оболуку звонка, наче б на призьбі, єпископ Александер у червоній, ги мак, шапочці і файно нас поздоровляв руков.

В Народньому Домі ми ся не змістили, але я пропхалася на середину і сіла акурат за єпископом. Вижу на сцену виходять самі жони-паніки; а була й з Гуцульщини може Клемпушиха, а вшиткі такі поважні, ніби сердиті. А пак я рота розкрила, — так ся чудовала. Тот неволяшій «зелений мундур» сів собі коло них, як дома. Зачалось говорення.

Наша головна паніка Ірина Невицька казала, ож ми, жони, для народу маеме більше значіння, як мужи. Мама — то майголове. Мама виплекає свою дитину і виховає її такою, як

сама хоче і вмє. Святое діло ож так. Каже, — українська жінка-мама має бути всоди однакова — од Попрада аж до Кавказу, а ми на тоті слова вшиткі заплескали в долоні, ще й єпископ два рази тихенько ударив. Пак привітала сестер жон за Карпатами, потому єпископа, старосту Ужгорода Грабара, о. Велошина і многих других.

А пак зачали на її слова оповідати тоті вшиткі пани. Вийшов староста Грабар. Файно би говорив, кедь би говорив по нашому, бо не вшитко мож було порозуміти. Наприклад, він казав, ож «...женській живот єсть безпреливное склоченіе отказанія...» Правда, говорив він і зрозумілі слова, наприклад, «... приліжна жона розгладить зморшки мигкеньков руков, а от наша старостиха розглажує свою мужа майчосто буковов качулков».

Коли пані Невицька виголосила, ож буде говорити Мілена Рудницька, гостя з Галичини, — вийшла на сцену файна молода пані, а ми вшиткі прилипли до неї поглядом. Я щиро ся признаю, ож не чула дотепер, обиди жона так красно говорила. Просто до души кожної з нас. До самого серця. Каже, — несу вам привіт від галицької землі, від Союзу України у Львові, який нараховує по Галичині 500 гуртків. Каже — любіть свій народ, держтеся його, научайте своїх дітей любити свою мову, свою пісню, не шукайте нич паньського, бо воно гірше од нашого й чуже. І памятайте, кажє, ож мусите ви, підкарпатські жінки, нас догонити; мусите мати свою сильну

МАРІЯ ГРІНЧЕНКОВА

«...Настане той час, що в тобі
краю мій,

Вже не знатимуть слова:
неволя,

І у рідних степах, і по рідних
хатах

Пануватиме щастя й доля...»

З одних слів пробивається така тверда й незломна віра в краще майбутнє нашого народу, що сейчас можна сказати, що вони виплили із серця, яке гаряче любило Україну. Властителькою цього серця була Марія Грінченкова, або як вона підписувалася під своїми творами, Марія Загірня.

І справді гаряче любила Марія Грінченкова ту Україну, хотів сама не походила з українського роду. Народилася вона в 1863 р. на Харківщині в московській родині. Молодою дівчиною вчилася в російській

школі. На учительських курсах стрінула молодого українського письменника, Бориса Грінченка, який навчив її любити український відрід і йому служити. В 1884 році Марія одружилася з Грінченком і від того часу їхнє життя переповнене спільною працею для українського народу. Разом несли вони освіту в масу селянства, організували товариства, читали й писали.

Повна енергії й незломного духу була Грінченкова, а ще до того являлася у неї дуже скромна вдача. По найбільшій частині помагала своїй мужеві в його праці. Але писала вона й самотійно. Проявила вона особливу великий талант до писання популярних книжечок для селянства. Важніші з них: «Орлеанська дівчина», «Мудрий учи-

тель», «Під землю», «Як вигадано машини їздити».

Болочий удар завдала доля Грінченковій забравши дорогою смерті її найближчих, а це, дорогого мужа та одиноку дочку. Та вона зуміла перенести цей удар, потонувши враз з своїм горем в дальшій невсипущій праці для свого народу.

Глибоке її знання та працю всюди цінили й в 1919 р. перший відділ Київської Академії Наук призначив її постійним членом-редактором нового словаря української мови. Серед цієї наукової праці заскочила її смерть 15 липня, 1928 р., щойно шість літ тому назад, український народ втратив одну з своїх кращих прибраних доньок.

жінкою організацію; ми жінки протягнемо одинию над нами через Карпати руки. Файно говорила; так говорила, що й плакати ся хотіло, і хотілося зірватися та й летіти кудись і щось робити. Після неї говорила старша солодка пані Кисілевська. Вона стала іпнє того «зеленого мундура» і зачала говорити. Кажє — «привіт вам несу, сестри Підкарпатської України».

А на то слово «зелений мундур» шарпнув Кисілевську за руку, а сам так ся розгнівав, що йому лице ачей корчи скрутили, рот а не може закрити, а зуби цокотять... Подумайте, люде чесні, яка то сила в тому одному слові, — воно може по-збавити краси на віки вічні... А ми вшиткі здурілисьє — та плещєме в долоні.

А пак вийшла промовляти до нас пані Павликовська. Сеся пані вже про інакші діла говорила, як попередів; про те, що нас

дуже болить і без чого ані любов, ні душа, ні одивання не може бути — вона говорила про спосіб, як нам злиднів збутися. Казала, ож у Галичині вже є 3500 дружеств; наша, кажє, земля багата, вшитко має, лем же з того користають чужі, а ми ніт, бо не знаєме нич, бо не еднаємеся в одній праці, ве йдеме однов стежков. Кажє, ми можеме зачинати свої діла і з дрібного гроша, але свого власного, не чужого, бо лем з власного будеме мати хосен. Так до нас говорила, ги добра розумна мати до своїх дітей. Коби сяка учителька була в нашій селі. О-го-го! Ми, жони, на руках би її носили.

Много було ще файного на нашій зїзді, лем же не маю часу вам вшитко написати. Скажу напоследі ще того, ож і ми, жони, загнали президенту Марсарикові письмо, що го любимо ми й радуємося, що він зась

є нашим президентом. А також ми постановили таке, щоби нас не оддували до сусідів од нашої республіки, бо сусіди би нас зїли.

Коли прийшлєм домів, на свого чоловіка лем руков махнула. «Го-го, чоловіче, де-де вашим зїздам до нашого... Сеся рік не маєте нич. Хїба може в Мукачеві 1-го юлія буде файний зїзд української молоді, алей так на нїм буде ачей половина дївчат та жон... Ти вже сам туди не підєш, і я мушу там бути...»

Та сяк уже бїльше, як тиждєнь думаю та гадаю про наш зїзд. Нас первий раз зїйшлося дє 3-х тисяч, а коли зїдемося пятий раз, то тоді вже буде 15 ба 20 тисяч.

А по зїзді якось і праця ми лїпше йде.

Здоровлю ширю,
Параска Шкварка.

УКРАЇНСЬНА ЖІНКА Й РІДНА МОВА

(Реферат виголошений на Жіночому Конгресі в Станиславові, 25 червня, 1934 р.)

Слово! Моя ти єдина зброе,
Ми не повинні загинути обом...
Кляче Леся Українка, підкреслюючи тим значення рідної мови для народу. В коротких словах хочу показати, яка почесна й відповідальна роль припадає нам, жінкам, в плеканні рідної мови. Жінка з природи вразлива на красу, на естетику. З дбайливістю пильнує вона про свій вигляд, скільки часу й матеріальних засобів тратить на те, щоб придобатися другим... Зате як часто у неї естетика духовного обличчя у занепадлі...

Але українська жінка не сміє бути бездушною лялечкою, що дбає тільки про свій зверхній вигляд. Аджеж із психології знаємо, як духове життя людини відбивається на її обличчі. Отож, мусимо дбати, щоб обличчя наше стало картиною, що на ній вирізблене наше духове життя.

Інтелегентна українська жінка, дбала про свої духові цінності, повинна поставити в першому ряді науку й плекання рідної мови, бо вона — передумова свідомості нації. Бо ж мова, — це душа народу. Хто ж, як не жінка віками зберігала ці найбільші святощі народу від загибелі? Хто ж, як не вона, передавала їх, як найдорожчу спадщину своїм дітям?

Жінка-мати завжди вливала сильну любов до всього, що рідне, у кров і кість своєї дитини, даючи їй тим міцні підвалини на все життя. Жінка-мати колосковими піснями навчала на діток своїх незабутній чар рідної мови. А чого не доконали матері, доконали бабуні й няні.

Такі великі письменники, як Куліш і Коцюбинський, виховані у чужому середовищі, заволодували до сну чарівними нашими піснями, заслухані в чар слова українських казок,

такі прокинулися з туманного чужинецького круговороту, й вслухуючися в музику рідних слів, навернулись до своїх, де й залишили безсмертні пам'ятники української літератури.

Маємо багато прикладів із нашого життя, коли оджиці, згадавши слова рідної неньки, що ними вона навчала їх, змогли вдержатися проти споку чужого середовища й повертали до своїх. Часто-густо почувтий на чужині звук рідної мови чи пісні ставав причиною, коли відірвана вітка поверталась до рідного краю.

Українська жінка стала жерцем, що у повній посвяті берегла народні скарби, берегла кожну іскорку народного вогнища, щоб у потребі запалити народ рідним словом до великого діла.

Віки проходили, змінювалися історичні умовини, мінялися володарі й гнобителі, підносилися й падала хвиля народної свідомості, а серед того рідна мова, що берегла її українська жінка ставала одним з найважливіших чинників для пошмагтваних частин народного організму. Зберегла вона цього «живого пам'ятника» у такій живучості й красі, що став він придатний передавати найглибші думки людського духа.

Рідну мову уважаємо символом тісного споріднення. Що гостріш заборонували її, то більш релігійною ставала любов до неї.

Нема такої істоти між нами щоб інстинктивно не любила своєї мови. Любов до неї нерозлучно звязана з нашою духовою істотою, звязана з почуваннями подиву й вдячності для наших батьків за безцінний скарб мудрости й краси, що вони передали нам у мові. Передали все те, що є славою для України, що приносить

честь нашому імені. Коли міг Тарас Шевченко сказати, що:

«Наша дума, наша пісня

Не вмре, не загине»

то сказав це тільки завдяки мові, що в ній ця пісня заховалася. Рідна мова створила, виробила, збагатила й передала наші національні святощі мільйонам наших сестер і братів, як дорібок віків.

Кожне слово нашої мови проходить із глибини душі, змішується з нашими почуваннями, думками і є не тільки форма, але й суть нашої думки. Вона наша інтелектуальна мати, віддих нашого духа, вислів нашої народної вдачі, найживіша й найвірніша картина нашої нації. Вона міцний цемент нашої народної єдності, відгомін нашого минулого, і є не тільки слово, але й істота духа нашої батьківщини.

Наша мова надзвичайно багата, гнучка, здібна прибирати найрізноманітніші форми. А яких мовних чудес можна досягти нею, показують це найкраще повні музичної краси хоча б поезії Грицька Чупринки. Як зразок, подаю тут бодай один приклад із «Огонь»:

«То повіе, то ущухне

Буйний вітер на роздолі.

Глянь,—мигне то й знов,

потухне

Огоньок заблудший в полі.

Глянь,—дринить

Біжить,

Палає . . .

В далек промінь посилає,

Миготить летить як дух.

Глянь — потух...

Такою чарівною повинна бути рідна мова в ніжних жіночих часах, повинна бути музикою, повною чарів любови до батьківщини, музикою почувань і сид, що заховані в глибині нашої душі.

(Продовження в слід. числі)

Українська дівчина

Осип Дуда

ДІВЧИНІ В АЛЬБОМ

Не зваблюй очима
 Прохожих на шляху
 Дівчино красива-вродлива
 Закинь герцовати
 Усміхом дескретним
 Як хочеш ти бути щаслива.

Дешевого блеску
 Зрїкайся, трояндо —
 Хвиль кілька і весна минає...
 Кохання: святиня,
 Огонь непорочний
 Що в прози обіймах згасає...

Облесним любощам
 Шумного базару
 Не дай твоє серце тріти...
 Жіночі бажання
 Буденщини-прози
 Дешеві, безвартісні квіти...

Пречудна мов рожа
 Мов біла лелія
 Пишайся дівчино весною...
 Люби лиш одного —
 Товпа є нікчемна
 Для неї кохання іграю...

Не зваблюй очима
 Прохожих на шляху
 Дівчино красива-вродлива
 Закинь герцовати
 Усміхом дескретним
 А будеш дівчино щаслива...

Ірина Наріжна

3 ЦИКЛЮ: ОСІНЬ

Осінь. Світло устїхнена осінь...
 Скільки золота широго скрізь!
 Тільки темною зеленню сосен
 Під горою ген хмуриться ліс.

А в садах, а в галях, а в левадах
 Кожне дерево сонцем квіте!
 На стежки, на траву листя паде,
 Килими золототкани кладе.

Фантастичні креслить узори
 Золотими вогнями горить —
 А вгорі розіпїялась прозора
 Синьо-синя осінна блакить.

Др. А. Т. Кібзей.

ЖІНОЧІ НЕДУГИ

(Продовження)

4. ПІКЛУВАННЯ МАТЕРІУ ТА ДИТИНОЮ ПО ПОРОДІ

(Care of the Mother and the Baby after Delivery)

(а) Піклування матір'ю
(Care of the Mother)

По породі дієта матері повинна бути легка й здорова. Протягом перших трьох днів така мати повинна відживлюватись тільки плинною поживою: клейком, шоколядою, розпущеним водою рижом і т. п. По трьох днях необхідним є прочистити жодунок заживши дві ложечки 'Olei Ricini.' Зрештою дієта жінки в злогах залежить багато від її загального здоров'я. Здорова й сильна жінка не повинна в тому часі надуживати свого апетиту до їди але навпаки: вона повинна повздержуватись якнайдовше щоби відтак не попасти в якусь недугу. Зате жінки слабшої будови тіла повинні, коли це конечно потрібно, їсти поживніші страви, ось як екстракт з мяса, а кілька днів по злогах напиться навіть трохи доброго вина. Аж по тижневі може така жінка зачати їсти та пити до сходу.

Час злогів в якому жінка повинна лежати в ліжку по породі дитини виносить від 10 до 14 днів. Це залежить від здоров'я й сили матері. Чим довший відпочинок по злогах, тим більша певність на будуче що жінка буде здорова. Взагалі по злогах жінка повинна уникати через довший час важкої роботи та труду, як рівнож довгого ходження або вистоювання на ногах, а це тому, щоби дати змогу родним органам натурально повернути в свої місця; а дальше, щоби не допустити до упадку матиці або інших подібних жіночих недомогань.

(б) Піклування дитиною
(Care of the Baby)

Що до самої новонародженої дитини так треба в першій мірі подбати о це, щоби вона могла віддихати. Звичайно, по народженні, сама дитина дає знак своїм першим криком, що вона живе й дихає. Але буває таке, що такого крику не чути, а тоді треба зараз перевірити, яка причина цьому. Може бути таке, що шия дитини обмотана якимсь органічним породовим тілом, або уста дитини заклені липкою матерією, або врешті, дитина може бути така ослаблена підчас тяжкого породу, що не може дихати й легко може удуситись. В таких випадках, першою справою, є спонукати дитину до віддиху — себто увільнити шию дитини від органічних натисків чи

обмотань, або прочистити уста дитини від заклення, положивши її долі-лиць, або врешті, коли дитина не дає знаку життя з загального ослаблення, поливати її злегка холодною водою або навіть натирати і т. п., щоби спонукати віддих у ній.

Коли вже існує певність, що дитина живе й дихає, тоді треба відомим способом «перев'язати пупець» і т. д., як це вже було написано попередню.

(в) Відживлювання немовляти
(Feeding the Baby)

Немовля повинно від самого початку, як тільки його вб'ється в сорочечку, спочивати біля тіла своєї матері або пістунки, щоб від них воно набірало природнього тепла. Воно повинно житись тільки молоком з грудей матері. В новонародка не треба відразу пакувати ніякої поживи, крім перевареної води, що дві-три години.

В трьох днях по породі, в грудях (цицках) матері появляється молоко. Тоді треба кормити дитину що три години, 6 до 7 разів на добу. Треба уважати, щоби дитина мала столець та відхід води.

Коли-ж станеться таке, що мати не змілі плекати своєї дитини грудьми, бо в неї замало молока або зовсім немає, чи може цього не може робити з якоїсь іншої причини, так тоді найкраще кормити дитину коров'ячим молоком. Але треба тямити, що молоко від корови різниться навіть дуже, що до складу цукру, товщу і т. п. від молока мами. Треба отже прилагоджувати таке молоко так:

ФОРМУЛА НА 24 ГОДИНИ

Вік дитини в місяцях	Вага дитини в унціях	Коров'яче молоко в унціях	Перевар. вода в унціях	Перевар. вода в стол. ложках	Число кормлень на 24 год.
1	7	10	11	3	7
2	8	12	16	4	7
3	10	16	12	4	7
4	12	20	16	6	6
5	14	24	11	7	5
6	15	26	9	7	5
7	16	28	12	8	5
8	17	30	10	8	5
9	18	32	8	8	5
10	19	34	6	8	5
11	20	36	4	8	5
12	21	38	2	8	5

Дитина, що вже прожила рік, може кормитися звичайними портянками. Навіть коли кормитися дитину грудьми, так по одному році, треба її відлучити. Про це буде більше написано в розділі «Діточі Недуги».

Добре є давати дитині по трохи соку з помаранчів або з помідорів. Звичайно дається такого соку чайну ложечку додавши її до ложечки перевареної води. Подавати це треба поміж кормленням, два-три рази денно, почавши від того часу, як дитині минує вже яких 2—3 місяці. Коли дитина має десь около місяця життя, можна дитині давати рідоньку пшеничну або вісяну кашу, рідонький росіл з ярин і т. д. Пізніше, десь около 9—10 місяців життя дитини, можна давати їй ярину: бараболі, каліяфори, зелений горох, різні каші і т. и. Притім не треба забувати, що поміж кормленнями, дитина хоче пити подостатком води. Давати їй найлучше переварену воду.

5. ВЕЛИЧИНА ТА РОЗБУДОВАННЯ ДИТИНИ

(The Size and the Development of the Baby)

Не всі діти родяться однакові. Можуть вони бути нормальні або абнормальні.

(а) Нормальна дитина

(A Normal Child)

Зараз по народженні дитина рідко коли важить більше як 11 фунтів (5000 грамів). Але є випадки, що така дитина важить і більше. Рівнож рідко буває, щоб новонароджена дитина важила менше як 6 фунтів.

Надмірна величина плоду може походити головню з чотирьох причин, а саме, із за довгого стану вагітності, з надмірної величини родичів, з розплідності в старшому віці й тоді, коли жінка вже попередно родила багато дітей.

Це нічого надзвичайного, коли між останнім місячним упливом у жінки а розпочаттям породу дитини упливає часом 300 днів або навіть більше. В більшості випадків такі «припізнені» злоги є впливом зовсім природних причин. Тоді величина дитини не багато відходить від величини нормальної, хоч і тут бувають випадки, що дитина родиться справді велика. Але коли вже існує підозріння, що стан вагітності продовжується понад природний час, то таку жінку треба лікареві оглянути бодай два рази в тижді й як конечно потрібно, то й приспішити

порід, щоби не допустити до тяжкого породу в пізнішому часі.

Вже згаданю про те, що коли родичі великі то й їхня дитина часто буває великою при народженні. Так само, коли батько дитини має велику голову, то й його дитина звичайно родиться з великою головою.

Вік матері подібно впливає на розвій її по роду. Тому у жінки старшого віку бувають новонароджені діти більші від дітей у жінки молодшого віку. У жінки, що родить багато дітей, кожна слідуюча дитина звичайно буває більша як попередна, хіба що вони родяться що року, одно по другім. Великі діти, а особливо діти мужьського роду, звичайно мають добре розвинені й усталені кости голови.

Очевидно, від величини плоду, а передовсім від величини дитячої голови багато залежить, чи порід дитини має бути тяжкий чи легкий. Відповідно до того треба приготувитися до породу. Та це не така легка справа, бо треба доброго знавця, щоб міг перед породом сказати, яка велика є голова дитини. Та коли вже стверджено факт, що голова дитини є дуже велика, часом буває, що для ратування життя жінки треба ужити оперативного способу до осягнення породу. В той час вибирається дитину з лона матері через прорізання черева (т. зв. «цїсарська секція») або часом прямо треба розвизати голову дитини, щоби її вибрати з лона матері.

(б) Діти абнормальні

(Abnormal Children)

Бувають випадки, в яких плід в лоні матері розвивається в дивний спосіб так, що родяться зрослі з собою близнята. Є три роди таких дивоглядів: одні, це близнята зрослі так, що виглядають неначе одно тіло, але з подвійними членами тіла в горі й в долині; другі, це близнята, споєні з собою тільки в горішній або тільки в долишній часті тіла; врешті й такі, що споєні з собою в середині, щето в кадовбі тіла.

Діти-дивогляди звичайно родяться на світ перед часом і тому бувають вони менші від нормальних дітей. Порід таких дітей не є завжди тяжкий, хіба що такі діти мають зрослу голову. Тоді очевидно їхній порід є тяжкий. Рівнож буває тяжкий порід, коли діти зрослі з собою сединою, то є, черевами або плечима.

Та це все є більш інтересне для лікаря-спеціаліста як для пересічного читача.

(Продовження в слідуючому числі)

ЛЕСЯ УКРАЇНКА

(Продовження)

«Хто без відваги і бою
на путь заблукався згубливу
плачучи гірко від болю,
Дає себе тернові раниць.
Сили не маючи стільки,
аби від тернів боронитись».

Яке може бути розумування над цим? Чуття вимагає руху-дії, і терна не будуть чинити пізніше болю.

Не розумування а дії вимагає поет від суспільства. Поет не криється що дія потягає за собою кров і крик: Ні! Ідея крові живи все в її душі. Кров пролягати в боротьбі лише має викупальную силу для нації, для ідеї, бо:

«Кров Цезара проливиши, Брут обмив
усе болото цезарських тріумфів».

І звертається сміливо поет до земляків з запитанням:

«Невже ті голоси несміливі, слабії
Квіліція немовлят—належать справді волі?
Невже на всі великі події
на все у вас одна відповідь е
мовчання сльози, та дитячі мрії?
Більш ні нащо вам сили не стає?
Шож браття мовчите? Чи втішені собою
Що вже й докори ці вас не проймають?
Чи так задавлені неволюю, журбою
Чи може маєте яку яншішу путь?»

Так казати може тільки геній. Цеж не запитання. В цих десять рядках поет дає цілий образ жахливої страшної трагедії цілої нації. Трагедія від думання, від розуму, бо не має дії, бо:

«Так, ми е раби, не має гірших в світі!
Феляги парії, щасливіці від нас,
Бо в них і розум і думки сповиті,
А в нас вогонь титана ще не згас.
Ми паралітики з блискучими очима
Великі духом, силою малі,
Орліні крила чужем за плечима,
Саміж кайданами прикуті до землі.
Ми навіть власної не маємо хати.
Усе одкрите в нас тюремним ключарям:
Не нам обдіраним невільникам казати;
Речення гордее:

«Мій дім — мій храм».

Цілими рядками Леся Українка каже: Дивіться! Пощо ви створюєте якісь утопічні теорії? Пощо товчетеся на однім місці? Що ви гадаєте? Де ваш дім? Де ваш храм? Та дії чини, активної дії, бо:

«Нехайже ми раби, невільники продажні,
Без сорому, без чести, хайже так!
А хтож були ті воляки відважні,
Що їх ізбрав від прапор свій Спартак?»

Сучасні люди бачили й самі що сувору правду,

про яку так сміливо каже поет, але глянути так сміливо і свobodно в вічі цілій страшній правді не мали відваги й вони соромливо відверталися від поета та затулювали вуха, щоб не чути цієї правди. Тай йшли собі до тиховьких закуточків невеличкими приятельськими гуртками й біля столу під чудернацько мрійливе шепотіння самовару та під ніжній дзвін чарок думали великі, великі думи: про єднання усіх Славян, про велику славянську державу, з білим царем на чолі, про покій на цілому світі, навіть про світову пожежу, про єднання усіх людей в одну велику тісну сімю — іншими словами, за самоварем розрішували проблеми імперіалізму-соціалізму. До пізної ночі кричали, би́ли себе в груди, розпалалися — кожний як умів, як хотів і нарешті тихенько розходилися до дому, бо́язко озирнувшись, щоб якось не нароком не гляне на них пугливе жандармське око. Під ранок усі їх великі думки вивітривалися, як те похмілля, що допрыводило їх до хвиливого пробудження. І поет активної дії, що палав, горів огнем титанічної сили, що дивився на них поглядом Ніцше, казав їм «борітеся, бо ви самі бачите і знаєте, що війна і мужність довершили більших діл, як любов до ближнього», не бийте себе в груди від розпуки, не милосердя ваше, але тільки відвага ваша ратувала досі нещасним. Ви бачили власними очима, як гинуло найкраще. Хто хилився найнище, того найбільше потоптали. Спазлахнулась ненависть до тих через те тільки, що вони нищили любов. То йдіть вперед, борітеся, біжіть вперед . . . Куди вперед? Туди де бачите — чуєте волю право.

«Так божевільний волю здобуває,

Щоб гнатися на беззастов до загину!»

Але хатні політики і громадські діячі застольних промов, хихикали тихенько в жменю в той сам час, коли під їх носом:

«розпинали вдову за подушне».

От через ту оспалість і нікчемність суспільства до вільного слова і вільної думки, Леся Українка начеб пройшла повз їх незаміченною. Суспільству було соромно признатися, що солодке народництво і той застольний націоналізм е все блідим і мертвим без руху, без боротьби, без того, що е найвизначавше в житті, без морального героїзму. Признати генія, це значило признати нікчемність і мізерність усіх думок і утопічних мрій суспільства. Признати в собі той трагізм пасивного терпіння, який зраджує тугу за чином і не ушляхотное душу. Леся Українка внесла до нашої літератури трагізм активний, що зраджує тугу за чином. Жадного компромісу. Скорше загинути ніж змінити своє я! Це трагізм непохитної волі, упертого борця-воляка, або мученика за волю, за трагізм цілої нації, я-

ка поставлена в положення:

«перемогти або загинути».

Духовна сила нашого поета остільки велика, що читачи її твори мимоволі забулюються почуття сучасності, здається начеб ніколи не було двохсот років національного поневолення, які зродили цілі покоління рабів. Навпаки, вважається, що аза рядків гордо глядять осяяне гнівом обличчя вільної вже духом нації. В душі горить непохитна віра в цю надію, віра в те, що ця нація є вже вільною. До такої сили патосу, крім Шевченка ніхто не піднісся в нашій літературі — а вона слаба недужа жінка. Взагалі — відчувуючи чуле серце, міцний непереможний дух в її творах, мимоволі дивуєшся різноманітності, ріжкобарвності її поетичної душі та її творчості.

Звідки ці згуки, пізвуги
І фарби і кольори
Звідки мелодія ніжних пісень,
Звідки за душу хапаючий сум
Звідки бадьорість богині-весни,
Звідки ці думи і мрії святі
Звідки фанфари французьких героїв
Що до Бастилії сміливого йшли?
Звідки покрови потужного Ніцше
Звідки потужний міцний героїзм...
Що до визволення націю вальть?

Одна відповідь на це все:

З неба це все — дарунок це неба.

Тільки поневолені нації творять геніїв, а генії все випроваджують нації на шлях волі. «Гете, Данте, Гюго, Берсон, Джемс, Блок, Анатоль Франс та інші, відчують самих себе в душі нашого поета. Це не є перевищення її талану і не похвальні діфрамби. Ні, це є щира правда! Матеріалізм викликає все особистий, або суспільний егоїзм, який примітивні інтереси ставить вище понад усе, вище понад ідеї батьківщини та національної чести. Ідеалізм навпаки, ідеям батьківщини та національної чести вірно служить та віддає все до життя включно. Цю ідею назвав Анатоль Франс «тріюмфуючим ідеалізмом». Леся Українка цю ідею вилучила зі своєї душі в нашу національну літературу. Цими ідеями вона дала змогу любити дальшого свого, жертвувати для нього ближнім і самим собою». «У пущі» — герої її твору, Марта лише дбає про потреби часу, Марія прагне лише того, що вічне. Цього «вічного», що стоїть вище понад шлункові інтереси юрби, понад гуманізм, пацифізм, і інші релігії нації, прагнув наш поет, до нього змагав. Далі Леся Українка вималювала перед нами неминучість страшної катастрофи, страшної боротьби між двома світами, між пролетаріатом і буржуазією. В нашу літе-

ратуру вона внесла примари страшної боротьби, що зближається невинно. Ця ідея в її поезії стає епохальним явищем у нас. Вона не знає, лише вірить, не доводить, лише твердить, так само як пророки російського мієянства Тютчев і Блок. Наш поет сміливо просто каже:

«Страшне повстане скрізь землі рушення

І з громом упадуть міші будови . . .

Великий буде мах, велике визволення».

Нехай навіть це ілюзія, нехай тільки примара, Леся Українка не перестане любити цей світ ілюзій — те світло, що живе й без зорі. Ті гимни на честь ілюзій нагадують нам Гюго та його філософію, разом з Бергзеном і Джемсом. Залишається це Дант і Гете. Дант і Гете вірили в таємну злуку двох початків, добра і зла, і обопільне доповнення. Наколиб не було цих двох початків не було б руху — не було життя. Такі ідеї звучать в творах Лесі Українки. Вона сміла моглаб сказати як Фавст до свого Мефіста «в тобі жие вічний стимул людської активності». — Наш поет пише «сумно серед того безхмарного щастя, від безцінного непотрібного добробуту. Нема боротьби, цієї конечної умови життя, нема трагедії що дає глибіню і зміст життя». Не обмежена, різноманітна, ріжкобарвна творчість нашого великого поета, яку на жаль ще до цього часу не оцінили, не доцінили через те, що боїмося глянути сміливо й просто в очі тій правді, яка дивиться на нас і кличе до чину. Але приїде час і перед її труною складе багатоміліоновий нарід вінець з написом: «Ти поборов».

Леся Українка, поет-майбутьного. Телепрішній час коли драма і трагедія не зворушують, а тільки нервують, в час коли фарс називають вже перлами творчості людського духу, коли найкультурнішої нації Європи захоплені сміхом для сміху, коли дихати сміхом бажають,

«Щоб на мить хоть позбутися драми життя

А ще більше все чують весь тягар життя

Сучасного брудного світу».

В цей саме час, в переходовий мент, занепаду вісгалі здорових проявів творчості людського духу, мені довелося відчинити перед шаповними читачами світ поета, переможеного безумства. Світ де не має кінця, краю бажання до боротьби, до активної дії, одчинити світ, який закликає боротися до останку. Закликає прямувати уперто, нестримно до волі не вибираючи шляхів, маючи тільки непереможне воління, не знаючи їх, бо:

«бо тих шляхів нема.

а тільки де-неде

полупатані стежкині йдуть на безвість».

(Докінчення на ст. 26.)

ДОМОЖІМ УКРАЇНСЬКІЙ ДІВОЧИЙ БУРСІ У ЛЬВОВІ

Американські Українці, що вже стільки літ живуть поза Старим Краєм, може не здають собі в цілості справу, за що йде головна боротьба з нашим національним противником в Галичині.

Се є боротьба за міста; за те, який характер мають мати наші міста Галичини. Що до села, то його український характер є несумнівний, особливо відколи появився кооперативний рух та почалась боротьба проти чужої школи.

Ці обі акції викидають неукраїнський елемент з нашого села. До того села є свідомі національно, й це, наша вихідна оперативна база.

А одначе, зверхньо судячи, Галичина має напів-польський характер через те, що міста й містечка є, як не цілком, так переважно спольонізовані.

Польська школа, уряд і інтелігенція причиняються до цього. Але вони є лиш згори наладженими чинниками, що при зміні політичного режиму, скоро зникли би. Гірше для нас є це, що по містах Галичини є чимало польського міщанства (ремісників і купців) та пролетаріату, котрі так легко не зникають, хоч би й режим змінився. А вже найсумніше є те, що майже половина тих клас, се бувши Українці, лиш спольонізовані чужою школою, урядом, міським окруженням і т. п.

Сучасні провідники українського руху в Галичині здають собі справу з того, що від характеру міст, залежить характер краю й наша будучність в Галичині. Зразу, по традиції австрійських часів, думалось, що виховання своєї інтелігенції в гімназіях Рідної Школи, Праським Університеті і т. п. зарадить лихові. Одначе скоро стало ясным, що се лише помо-

же справи до певної міри.

Інтелігенція тоді лишень сповнить свою ролю по містах, як найде там кусень хліба, себто посаду. Міжтим Польща не дає тут посади нашим інтелігентам, а як дає, то хіба в глибокій корінній Польщі, де ті інтелігенти пропадають для нашої справи.

Тому Рідна Школа залишила тепер закладання нових гімназій, а натомість закладає промислові та торговельні й взагалі фахові українські школи по містах, щоби виховувати українських промисловців, купців, ремісників і т. п.

Подібну, а почасті таку саму ціль поставило собі також Товариство Охорони Дітей і Опіки над Сиротами, котрого членкинею Головної Управи — я маю честь бути.

Шановним Читачам буде цікаво познакомитись з тихою, а муравиною добродійною й патріотичною працею сего товариства, котрого головою є бувший президент суду, Модест Карятницький, а місто-головою, п. Константина Малицька, й о. совітник Лициняк.

Наше товариство, як вже сама його назва показує, звертає всю свою увагу та працю, на дітворо й молодь з робітничої та ремісничої класи по містах. Доконую вона сего в той спосіб, що ділиться на секції, котрих членкині дбають за спеціальне їм доручене поле праці.

Таких секцій є такі: Секція Порадні, Секція Сирітських Опікунок, Секція доростаючої Молоді, Секція Видавничя й Бібліотечна та Секція Пласту.

Перша з них, Секція Порадні, має за задачу опікуватись немовлятами до скінчення першого року життя. Український Львів поділений на 18 районів, з яких кожний має по кілька вулиць, а в кожному районі по

дві працюючі жінки. Райони та план праці усталив бувший голова Філії Краєвого Товариства Охорони Дітей і Опіки над Молоддю у Львові, радник Роман Сельський.

Кожна група жінок членкинь, веде перегляд своєїго району, вулиця за вулицею, каменниця за каменницею. Всі українські пролетарські та ремісничі родини в районі (сторожі, рубачі, прачки, швачки, шевці, власителі малих склепів) є списані в тій цілі в реєстр, а членкині цієї секції мають за обов'язок, відвідати їх в коротких відступах часу, приглянутися їх життю й потребам, їх клопотам та недостачам, а зокрема потребам у вихованню їх дітей. Для гомочі хорим дітям веде отся секція «Порадню», яка міститься у власній каменці при вулиці Ходоровського, яку на цю благородно ціль подарував нашому товариству Його Ексцелленція, Митрополит Андрей, Граф Шептицький.

В Порадні, напереміну, працює кілька українських лікарів та доглядачок. Недоживленим матерям та дітям, отся секція дестарчає даром поживи (молоко, цукор, кашу і т. п.), дестарчає сорочок, пеленок, кафтанчиків та ліків. В сей спосіб Порадні прийшла з поміччю найбільшому населенню міста Львова, котре в заміну за це, привязується на все до своєї неродности ці своїх українських установ.

Секція Сирітських Опікунок опікується бідними дітьми обох полів у віці від 3 до 14 літ. Членкині, що працюють в тій секції, так само опікуються занедбаними дітьми-сиротами в своїх районах, відвідуючи їх родини; дають поміч у виді одягу, обуви, шкільних приборів. Вони дбають, щоби ці діти

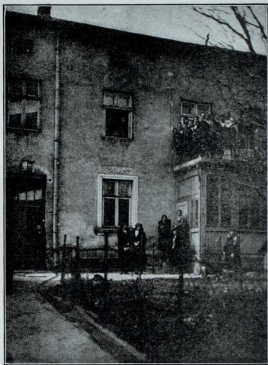
записувались до українських захоронок (яких є 10 у Львові), щоби записувались до шкіл Рідної Школи, устроюють миколаївські свята, ялинкові вечори, ріжні імпрези та колекти. Тисячі бідної української дівчоти, яка може будаб спольщилась, переведено сим робом в українські захоронки й школи та врятовано для українського народу.

Молодь, що скінчила 14 літ життя, остає під опікою Секції для Доростаючої Молоді, від 14 до 18 літ життя. Мж иншим зголошують до нашої секції сироти, що з 14-им роком життя, є змушені опустити сирітський захист Сестер Васілінок та взагалі бідні діти від 14 літ вгору, які зовсім неприготовані до самостійного життя.

Секція приміщує хлопців по можності даром в українських бурсах ремісничих, яких є дві у Львові, в українських майстрів; дівчат приміщується у своїй власній дівочій ремісничій бурсі, устроєній сею секцією.

Отся дівоча реміснича бурса міститься у власній камениці при вул. Кошаровій (на Янівським). Сю каменицо набуло наше товариство за тих \$4,300.00, які (я) збрала в Америці між земляками, будучи 5 літ тому в Америці. В бурсі живе 22 дівчат, самі сироти з селянських та робітничих родин. Вони остають під опікою образованої настоятельки та учащують, або до фахових шкіл, або до робітень, де практично набувають знання.

Вчать вони шитва, кравецтва, моднярства, фризьєрства, книговодства, торговлі, шитального догляду, дентистичної техніки і т. п. Удержання одної дівчини коштує 25 золотих місячно. Цілком бідним сиротам бурса дає удержання даром, инчим за заплаотою. Камениця цієї бурси на жаль обдовжена ще на \$1,500.00. Якби (мені)

Дівоча Реміснича Бурса у Львові

вдалось зібрати тепер ту суму в Америці, тоді ті доходи, які йдуть тепер на рати й проценти, можна би брати на удержання додаткових дівчат-сиріт у сій бурсі. А якби поодинокі українські жіночі організації Америки взяли на себе удержання бодай одної сироти-бурсачки, тоді можна би держати в бурсі до 100 дівчат, що в'ї скінченно трилітнього курсу, стали би самостійними швачками, кравчинями, моднярками, книговодками, дентистичними помічницями і т. п.

Важна є також Секція Видавничача та Бібліотечна. Вона веде публичну бібліотеку для дівчоти й молоді. Ціль цієї бібліотеки є обслуговувати головню ту українську молодь, що вчащає до польських шкіл. Членкині цієї секції вишукують сю дівчоту по польських школах і дбають, щоби вона читала ук-

раїнські книжки, особливо з української історії. В той спосіб урятовано неодну українську дитину.

Секція Пласту не функціонує, бо польське правительство розв'язало сю секцію й всю пластову організацію, закинувши пластові, що багато пластунів та пластунок належало до тайних організацій. Се — великий удар для виховання нашої молоді, бо пласт виховує тисячі характерних, молодих патріотів і патріоток. Поки що, всі заходь, щоби польський уряд дозволив на відновлення пласту, є без успіху.

Отсе є короткій огляд многосторонньої діяльності нашого товариства. Думаю, що всі читачі згодяться зі мною, що ця справа заслугоє на гаряче та щире попєртя кожного щирого патріота.

М. Говиковичева.

Маруся Синьєка

ЖІНКА В ФІНЛЯНДІЇ

НА ДАЛЕКІЙ півночі Європи лежить маленька країна, Фінляндія. Знана вона з цього, що на її невеличкому терені знаходиться шістьдесят тисяч озер, але для нас жінок, цікава вона тому, що там, скорше як денебудь, знайшло тамошнє жіноцтво зрозуміння для своїх бажань і здобуло собі рівні права з своїми мужами, батьками, синами й братами. Та коли взяти під увагу історію цієї маленької країни, то зовсім неясно дивного, що жінки здобули собі рівноправність так скоро.

Дуже давно, коли Фінляндія була під пануванням Шведів і з цього приводу була ворогом Росії, фінляндські мужи майже беззастанно проводили свій час біля границь, щоби оборонити їх та забезпечити перед Росією. Вовання, в той час, являлось майже одиноким заняттям мужчин. А жінка, оставлялась сама, щоби продовжувати можливість існування для родини. І так, майже без помічі чоловічої, вона займалась хліборобством, індустрією, торгівлею. Так навчилися фінляндські жінки нести тягар відповідальності, який тепер, wraz з своїми мужами, дальше несуть. Мужі фінляндські зрозуміли тому, яке велике значіння й яку важну роллю їх жіноцтво відгравало в життю їхнім. Тому не стояли на перешкоді, коли жінки їхні домагалися рівноправності в державному житті.

Фінляндські жінки мали право учатися до університетів ще в 1901 році. Від того часу, в цілій системі шкільництва не було ніякого розрізнення між жінками, а мужчинами, не виключаючи й технічних та професіональних шкіл. Що до учи-

тельських посад, так жінки як і мужчини складають іспити і та людина, яка показується найдзвібнішою, одержує посаду, чи то мужчина чи жінка.

Участь жінки в державній праці є забезпечена державним правом. Фінляндська жінка може бути судією або прийняти посаду, хочби найбільше відвічальну, в якійнебудь державній інституції. Рівнож має вона змогу приймати становище в дипломатичних кругах.

Лікарок та дентисток в Фінляндії є доволі. — Працюють вони на тих самих умовах, що й мужчини, без різниці чи вони замужні чи самотні. Заразом багато з них займають учительські посади в університетах. В одному університеті в Гельсінґфорс, жінка—доктор медицини, викладає на медичному факультеті.

В Фінляндії особливо уважають жінок покликаних до професій дентистики та фармацевтики.

Також багато є фризирів-жінок в Фінляндії. І вони не обмежують свої прислуги до жінок та дітей але часто можна бачити, як жінки-фризери годять чи втинають волосся мужчин.

Велике число фінляндських жінок займається і хліборобством. Та не тільки в тім значінню, що грають роллю слуги або дружини хлібороба. Багато з них студіює на рілньничих курсах і для них хліборобство є професією. Тим то вони й здібні заряджувати великими посадами зовсім самотійно.

Не менше є популярною серед фінляндського жіноцтва торгівля. Після найновішої ста-

тистики більше жінок в тій країні займається торгівлею як мужчин. Позатим багато молодих дівчат, покінчивши середні школи, кидаються до праці в менших skleпах, в канцеляриях і поступено добувають собі в той спосіб визначні становища в торговельних кругах. Навіть на трамваях в Фінляндії все бачиться як жінки-кондуктори збирають належність за їзду.

Не осоружна фінляндським жінкам й праця, яка вимагає великої фізичної сили. Тому, що вони звичайно, здорові, мають сильні організми, сміливо стають до такої праці, яка по загальній думці, належить виключно до мужчин. Тому часто можна бачити жінок на вулицях міст Фінляндії, які замітають, чистять і т. і. Навіть у пристанях наймаються вони при ладованню кораблів. І коли фінляндські жінки виконують таку працю, одержують таку саму платню, як і мужчини.

Великі досягнення фінляндських жінок можна запримітити і в ділянці штуки, літератури і архітектури. Нарівні з мужчинами, будують великі будівлі, малюють образи, та пишуть цінні праці. Здібніші осягають велике признание чи навіть славу, а менше здібні заробляють бодай на це, щоби заспокоїти свої життєві вимоги.

Та успіх, який увінчав змагання фінляндської жінки за рівноправність не є зовсім результатом зрозуміння та оцінення ролі жінки в людському житті. Бо хотій фінляндській жінці легше було здобути цю рівноправність, як жінці інших

3 ЖІНОЧОГО РУХУ

Бразилія

Нова конституція Бразилії являється великим тріумфом для бразилійського жіноцтва. Завдяки п'ятьнацятилітній праці та пропаганди жіноцтва, під проводом пані доктор Берти Луц, ця конституція обіймає в своїх рямах великі права для жінок, якими досі бразилійське жіноцтво не було обдарене. Зараз дозволено їм приймати участь в державній праці без ріжниць пола чи подружества. Рівнож мають рівне право горожанства, рівні особисті привілеї і право до рівної платні за рівні праці. Заразом майбутній матері, яка занята державною працею, дається відпустку на три місяці.

Злучені Держави

В останніх часах Президент Рузвельт підписав новий закон, під назвою «Дикстайн-Копланд Бил», який був односторонньо прийнятий американським Кон-

гресом. Цей закон уділює рівноправність жінкам wraz з мушчинами в передавню національності своїм дітям, у відреченні національності з приводу супружа з чужинцем і в терміні, який потрібний, щоби придбати горожанство зприводу супружа з горожанином Злучених Держав.

Норвегія

В цій країні недавно піднято клич, щоби допустити жінок до праці в дипломатичних і конзулярних департаментах. Після довгої праці, цей клич скристалізовано в державну пропозицію над якою голосували. Та голосування вишло не на користь жінкам, тому що wraz з тою пропозицією злучено пропозицію в справі прийняття жінок до церковних посад. Це останнє викликало багато обурення, так що й перша пропозиція перепаала мимо того, що до неї була велика прихильність в державних кругах.

Франція

В Парижі існує технічна школа виключно для жінок, які мають намір стати інженерами. Цю школу засновано одною славною молододо інженеркою, панною Марією Люїзою Паріс. Під її наглядом молоді студентки, які проявляють здібність до інженерської праці, переходять інтензивний курс інженерства.

Італія

З Італії доходить вістка, що число жінок, які займають посади державні, буде значно обмежене. Це доконається через обмеження числа кандидатів, які допускають до вступних іспитів. wraz з тим довідемося, що жіночі фашистичні організації роздали приказ, що їхнім членкиням не дозволяється приймати участі в певних родах спорту. З цього видко, що уряд фашистів чимраз дальше проявляє свій анти-феміністичний напрям.

народів, всетаки прийшлося покласти немало праці та труду на те, щоби освідомити загал про потребу такої рівноправності. До того, у великій мірі, причинилися жіночі організації, які великою сіткою покривають цілу Фінляндію.

Саме в цих організаціях фінляндські жінки навчилися працювати в гурті, зрозуміли значіння та потребу зорганізованих змагань. Вони зрозуміли,

що треба в першій мірі поставити собі ясну мету, а опісяя, стремити до неї прямою дорогою. Щоби уможливити це, безперечно прийшлося їм навчитися карності й дисципліни, й гармонійної праці.

З цього повинно взяти собі примір і українське жіноцтво та раз вже зрозуміти, що можна досягнути дорогою організації, але організації великої, сильної та організації, яка творить

здисциплінованих та карних членкинь.

Роля української жінки в державі, бо в української жінки не стоїть на першій точці боротьба за рівні права. Українська жінка, в теперішньому часі, повинна бути й подекуди вже є переповнена одним бажанням, а це досягнення волі для свого народу.

К і н е ц ь

ПРАЦЯ У ВІДДІЛАХ С. У. А.

1. ПАМ'ЯТАЄМО ПРО «ЖІНОЧИЙ СВІТ»

Клівленд, Огайо

Сейчас по моему приїзді до міста Клівленд, я вступила до 14 відділу «Союзу Українок». Це до великої міри заспокоїло мою тугу за товариством, бо я мала нагоду познакомитись з великим числом свідомого жіноцтва з яким можна гармонійно працювати на народній ниві а заразом вести й гарне товариство життя.

21 липня я мала велику приємність провести вечір з поважним числом гостей на забаві, уладженій з нагоди сорок-літніх уродин членкині нашого відділу, шановної пані Габрівської.

Пані Габрівська є щира й заслужена громадянка, а до того й свідомо українська мати, бо виховала п'ятеро дітей, три прегарні донечки й двох синів, на свідомих українських громадян. Ці останні цілий вечір клопоталися з доставленням надзвичайно смачної вечері.

При співах та жартобливих приказках гості весело проводили час. Та притім не забули й про поважні справи. Тому, що жінки становили більшу часть гостей, передсідателька вашого відділу, п. Ділай, забрала голос і пригадала присутнім про наш обов'язок супроти нашого жіночого журналу, «Жіночий Світ». Вона пояснила значіння преси та вказала на потребу негайної матеріальної помочі для нашого та корисного і дорогого органу.

«Жінки! Це наш неминучий обов'язок подати матеріальну поміч «Жіночому Світові», бо цей журнал веде нас до світла, науки й побди. Тому не сміємо поминати таких нагод як має-

мо сьогодні, без збірки. І я взиваю Вас, жертвуйте по своїй можності на те, щоб наш журнал дальше існував».

Вслід за тими словами п. Ділай жертвували слідууючі: пп. Габрівська — \$1.00, Катерина Ділай—50 ц., Марія Розоміло—50 ц., Анна Гороп—50 ц., А. Піх—50 ц., А. Третяк—50 ц., А. Красіцька—50 ц., і М. Ріаун—25 ц. Разом збірано \$4.25.

По збірці п. Ділай подякувала гостям за їх жертвенність а гості заспівали «многая літа» нашому журналові.

Опіся п. М. Розоміло забрала голос і рівнож подякувала шення до «Жіночого Світу» а заразом висказала яке гарне присутним за їх гарне відно-вразіння винесла з цієї забави.

Потім гості розійшлися до дому повні вдоволення.

А. Красіцька.

—«»—

2. ЖІНКИ ЗРОЗУМІЛИ

Клівленд, Огайо

Кілька тижнів тому, українські жінки в Клівленд зійшлися на спільні наради, щоб поділитися своїми думками й спільно приготувити плян акції на будуче.

Пані М. Розоміло отворила збори, пояснюючи ціль зібрання. Вона вказала на велику вагу цих нарад, тому що це перший раз в історії міста Клівленд, явилися представниці всіх жіночих організацій, яких є десять. Дальше вказувала на те, що тим самим зібрався найактивніший елемент жіноцтва для спільної праці й прийшов час, щоб всі українські жінки в цій місцевості гармонійно працювали для добра громади.

Потім розвелася широка дискусія й багато присутних жінки забирало голос. Всі вони пого-

джувалися з думкою, що тільки в солідарності, в єдності й в герцяй любові до свого народу лежить одинока непоборима сила. Наша історія вже нераз доказала нам, що малими герстками чи групами нарід ніколи не може визволитися. Роздобрелення на малі групи та розлори між тими групами все спиноували та ще й досі спиноують нашу працю в користь народу.

По дискусії рішено спільно відсвяткувати двацятьпершу річницю смерти нашої письменниці, Лесі Українки. І 26го серпня, ц. р. відбувся цей святочний концерт, який випав до сить гарно. Програма концерту була багата та над нею я не буду спинятися, бо вірою, що хто инший подасть свої вражіння про концерт. Я тільки загадою ймена тих жінок, які промовляли до публіки.

Пані М. Розоміло, голова комітету, відчинила свято вступним словом, в якому пояснила значіння свята. Головний реферат, засовуючи життя й творчість Лесі Українки, виголосила пані А. Стангричук. Її промова зробила глибоке вражіння на присутніх. По ній вступила пані Катерина Ділай, промовляючи до жінок на тему організаційної праці. Вона теж вказала на те, якою повинна бути українська жінка в сучасній добі.

Успіх цього свята, з якого дохід призначений на Музей Визвольної Боротьби в Празі, заохотив наших жінок до дальшої праці. Доказом цього було велике число зібраних жінок на слідууючих нарадах, де засновано жіночу централю, якій мають підлягати всі жіночі організації в Клівленд.

Зрозуміли жінки, що в єдно-

сті сила. Честь й слава їм, що з таким успіхом прийшли до порозуміння! То-ж хай живе українська жіноча централь на користь й славу неньки України!

А. Красіцька.

НАША ЦЕГОЛКА

Вайтстон, Л. Ай. Н. П.

Членкині 43 відд. С. У. А. у ціль.

Вайтстон улаштували вечерок в домі пані Голошецької. Присутні гості не забули й за Рідну Школу в Галичині й збірالی поміж собою \$12, які вислано через Об'єднання на призначену

М. Бринь.

НОВА КНИЖКА

Накладом редакції «Жіноча Доля» появилася нова книжка під назвою «**Наші Визначні Жінки**». Написала її пані проф. С. Русова, сама визначна вчена та велика українська патріотка.

В своїому творі, шановна авторка подає нам літературні характеристики наших письменниць та свої спогади про наших визначних жінок, яких вона знала особисто.

Книжка пишеться прегарно-ю окладинкою, котру намалювала відома малярка, Наталя Геркен-Русова, невістка п. С. Русової. Сторінки книжки те-ж прикрашені гарними світлинами тих жінок, про яких пишеться.

В змісті знаходимо такі ймена: Наталя Кобринська, Уляна Кравченко, Марко Вовчок, Ганна Барвінок, Олена Пчілка, Дніпрова Чайка, Леся Українка, Ольга Кобилянська, Христя Альчевська, Олена Кисілевська й інші.

Гаряче поручаємо цю нову книжку нашим українським жінкам в Америці, бо з нею в руках матимуть нагоду познакомитися ближче з життям та творчістю наших піонерок.

Ця книжка, видана жіночим видавництвом, написана жінкою про жінок і для жінок. Тому не повинно бути жінки, яка-б не хотіла придбати собі цю книжку. Ціна — 50 ц.

То-ж не гайте часу, а сейчас замовляйте!

ВІДУКНУЛИСЬ

В попередньому числі «Жіночого Світу» поміщено лист, який редакція одержала від жінок в Югославії. В тому листі українські жінки, яких доля загнала на чужину, просили-благали, щоб прислати їм кілька книжок в рідній мові.

Ото-ж редакція звернулася до читачок «Жіночого Світу» з проською переслати на наші руки якінебудь українські книжки, яких часом так багато валяється на полицях у людей, які з них не користають.

І з гордістю стверджуємо факт, що знайшовся гурток українських жінок, які зрозуміли тугу тих, яким писане рідне слово дуже дороге та які не в силі здобути його серед своїх нестатків.

А це, новозорганізований відділ Союзу Українок Америки (ч. 45) в Манчестері, Н. Г. На послідних місячних зборах цього відділу, членкині рішили вислати чотири долари для закупки книжок для наших сестер. Одержавши ці гроші редакція сейчас вислала кілька українських книжок на адресу пані Марії Теслі в Югославії.

Одержавши цей скромний дарунок від сестер-Українок в Америці, жінки певно зрадіють й будуть вдячні, що на їхні благання відізналися їхні рідні. Українські жінки в Манчестері на-томість будуть мати вдовolenня, що відкупилися на просьби нещасних емігранток.

Честь й слава, вам, українські жінки в Манчестері, за ваше добродійне діло! Хай й другі йдуть за вашим гарним при-мром!

Редакція.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дітройт, Міш.

Варвара Леонівна Білецька померла дня 3 червня, проживши 42 роки. Покійна походила з села Остапя, повіт Скалат. Приїхала до Злучених Держав малою дівчинкою в 1912 році.

Одружилась в 1914 р. з Йосифом Леонівичем та в 1926 р. повдовіла. Другий раз покійна вийшла заміж за Якова Білецького, котрого тепер полишила вдівцем.

Через довгі роки покійна була членкинею товариства «Молода Україна», а в останніх роках була також членкинею «Союзу Українок». Все була щирою працівицею для свого відділу й помімо цього слабого здоровля старалася бути присутною на кожних зборах і приймати живу участь в кожному підприємстві.

В падолисті, 1933 р. пережила тяжку операцію й дуже раділа, що їй вдалося буде могла з нами працювати для добра своєї організації. Та в короткому часі сильна перестуда перетяла нитку життя й покійна відійшла на другий світ, де нема ні журби ні печалю, полишаючи засмученого мужа.

Нестало й для нашого відділу працювотої членкині. 6 червня, 1934 р. випроваджено її з дому жалобою під ч. 2418 Danforth в супроводі уряду й всіх членкинь 5 відділу «Союзу Українок», на вічний спочинок.

Хай земля буде їй пером!

А. Сирко,
секретарка.

**УКРАЇНСЬКІ ЖІНКИ! ЗБІРАЙТЕ
ПЕРЕДПЛАТИ НА «ЖІНОЧИЙ СВІТ»!**

ХТО ПРАЦЮВАВ ДЛЯ «ЖІНОЧОГО СВІТУ»

Надіслали пресовий фонд:

Український Жіночий Горожанський Клюб, Гемтремк, Міш.	\$5.00
Переслала п. А. Стецко, передсідателька.	
Українська Демократична Січ, Клівленд, О. \$5.00	
Переслав п. П. Свідрик, фінансовий секретар.	
Збірка на гостині у п. Габрівської, Клівленд 4.25	
Переслала п. К. Ділай, голова 14 відд. США.	
Збірка на пікніку «Лем Рост» Укр. Січі, Клівленд, Огайо	2.25
Зібрала п. Р. Волошин, секр. 14 відд. США.	
п. Короновська, Клівленд, Огайо25
п. А. Шиманська, Клівленд, Огайо25
пан Брунарський, Клівленд, Огайо25
пан Юліян Вознюк, Клівленд, Огайо15

Зібрали передплат:

п. Розалія Волошин, Клівленд, Огайо ..	5
п-а Софія Бек, Пітсбург, Па.	2
п. Р. Ковальська, Монреал, Канада	1
п. А. Стецко, Гемтремк, Міш.	1
п. М. Бек при помочі пана Вітика в Янгтавін, піврічних 2, цілорічних ..	3
п. М. Бек при помочі п. Р. Волошин в Клівленд, піврічних 28, цілорічних 23	
п. М. Бек при помочі п. Анни Тимочко в Дітроїті, піврічних 9, цілорічних ..	5

Продали поодиноких чисел:

п. Олена Болюх, Амгерст, Месс.	40
п. М. Бек, на Укр. Дні в Янгтавін	35
п. Катерина Шемердяк, Шікаго, Іл.	30
п. Анна Тимочко, Дітроїт, Міш.	25
п. Р. Ковальська, Монреал, Канада ..	20
п. А. Сивуляк, «Тов. Горожанок», Філадельфія, Па.	18
п. Теція Гаврилів, Перт Амбой, Н. Дж.	16
паночки В. Станґричук і А. Запаринюк Клівленд	15
п-а П. Дичук, В. Форт Вілліам, Кан.	15
п. Ольга Цісик, Джемейка, Л. Ай.	15
п. Оксана Стасюк, Філадельфія, Па.	15
п. Юлія Шустакевич, Дітроїт, Міш.	15
п. Анна Петрик, Менчестер, Н. Г.	10
п-а Кінаш, Йонкерс, Н. Й.	10
п. Павліна Ляшевич, Янгтавін, Огайо	8
п. Бек, на відчиті в Шерон, Па.	8
п. Бринь, 42 відд. США, Вайтстоун, Л. Ай.	6
п-а А. Пукіш, Ріджайна, Саск. Кан.	6
Централа Союзу Українок, Нью Йорк	5
п. Марія Рудакевич, Аллентаун, Па.	5
п. Катерина Яремчук, Гемтремк, Міш.	5

Одим хочемо висловити щире подяку всім жертводавцям, які матеріально помічно доклали свою прихильність до «Жіночого Світу». Радіємо, що й мужчини розуміють ціль та завдання жіночого журналу та спішать підтримати журнал своїми жертвами. Тому з великою приємністю повітали ми жертву Української Демократичної Січі в Клівленд. Щира дяка, Вам, члени Української Січі, що йдете нам на зустріч в бажанні освідомити українське жіноцтво в Америці. Сподіємось, що за Вашим гарним приміром підуть й інші мужеські товариства.

Почуваємося до милого обов'язку подякувати рівнож і всім тим українським жінкам, нашим щирим прихильницям, які невтомно працюють у своїх пристотках, продаючи поодинокі числа й збираючи передплати та жертви. Особливо дяка належить п. Вітковиці з Янгтавін, п. Р. Волошин з Клівленд і п. А. Тимочковій, які не жалували ні свого часу ні важкого труду, а разом з нашою редакторкою відвідували українські родини в тих містах, щоби зібрати передплати.

Всім Вам, щирим прихильникам, щире українське спасибі, за те, що ділами а не тільки словами вмiєте працювати для української справи.

Редакція.

ЛЕСЯ УКРАЇНКА

(Докіпчення)

В сучасний стан не один назве це абсурдом, але не є абсурд і той хто це скаже, глибоко митьсь. Велике горіння потужного духу то є: «Втопити в болоті честь і сумління, щоби упала ця тюремна стіна, за якою гине нація. Хай, зрушене каміння закрие нас і наші імена», це все для того щоби могли вирости нові покоління, та щоби уже не бачили вони перед собою «камяного муру цвілого», щоби «бридкі мози від кайдан» не пригадували їм про їх рабство. Це не є абсурд, це є велична трагедія боротьби цілого народу за своє власне і, за своє життя, за своє існування в цілому людстві. Трагедія цілої нації, велична трагедія живе і панує у тому величному світові поета.

Той світ не є сміхом сучасного, лише є духом великого минулого і духом майбутнього. Великого майбутнього коли:

«Страшне повстає скрізь землі рушення
Із громом упадуть міщи будови
Великий буде мах, й велике визволення!»...

Кінець.

А. Желехівська
Бостон, Месс.

“КЛИЧУ О ПІМСТУ ДО НЕБА”

О ГОСПОДИ мій!
Прибив мене страшний сум.
Чому дав наш народ на глум?

Не могу я сміятися
Ні розради знайти
Бо там . . . конають брати й сестри.

Конають в страшних муках,
Голод, холод і рани . . .
Скарай Боже, тирани!

О Господи єдиний
Ти кинув нашу Україну.
Та за яку провину? . . .

Кличу о пімсту до неба!
Що «рай червоний» завели . . .
Трупом Україну встелили.

Конає наш народ,
А сусіди «Христіяни»,
Ляхи, Чехи й Румуни

Пирують з Москалями
Україні вічну пам'ять ревуть,
Бо голодом її мордують.

Смійтесь покольним сміхом, кати!
Та пімста з неба вас досягне,
І народ український спасе!

І горе буде вам, вороги!
Чому на вас Господь пошле,
З лиця землі Він вас змете!

НЕЗГОДА

ЧОМ незгода в нас панує
І що дини нас руйнує?
А ворогам це на користь,
Нам лиш ум і душу ломить

Прогонім незгоду від нас
Бо вже настав слухний час!
До праці берімся враз
А незгоду — геть від нас!

І хай згода запанує
Ясним сонцем освічує
Наші труди як цвіти,
Бо ми України діти.

Україна наша мати
Згоди муситесь діждати,
Щоб сестра з сестрою обнялися
Щастя-долі доборолися.

Не кажім: «Я Київщанка,
Вона не сестра, бо вона Галичанка»,
Україна одна наша мати,
А ми її діти, нам треба це знати.

Тоді Україна-Ненька зрадіє
Як сестра сестру зрозуміє,
І всі поведуть боротьбу
Щоб здобути їй свободу!

НАЙ ЖИВЕ СОЮЗ ЖІНОЧИЙ

Україно, тихий раю!
Як про тебе я згадаю,
Кривавиться серце з болю
Що життям платять за волю!

Ми, в чужині, станьмо в лави,
Як до герцю, до забави,
На всі ключі даймо змогу
Бити в дзвони на тривогу.

Що живемо, прагнем волі!
Хай кінчатся наші болі!
Хай сповниться сон пророчий
Хай живе Союз Жіночий!

М. Костишин.

THE SITUATION IN POLISH UKRAINE

Notes on the recent systematic policy of the Polish Government to weaken the power and destroy the culture and rights of the Ukrainian Minority in Poland. Such action is absolutely contrary to the provisions of the Treaty between the British Empire, France, Italy, Japan, the United States of America and Poland, which was signed at Versailles on June 28th, 1919, and came into force on January 10th, 1920, and was intended to safeguard the rights of the Ukrainian people living under Polish rule.

IN THE autumn of 1930 Poland subjected Eastern Galicia to the so-called 'pacification,' which aroused sympathy for the Ukrainians in many parts of the world. The Polish Government tried to crush the economic, cultural and political life of the Ukrainians. But this 'pacification,' not only failed to destroy Ukrainian cultural achievements, but made a very bad impression abroad.

The idea of destruction of the part of the Ukrainian nation which comes under Poland was not abandoned after the failure of the 'pacification.' It is still being carried out systematically according to plan.

The activities of the Organization of Ukrainian Nationalists (O. U. N.), which is an illegal revolutionary organization give the Polish Authorities the pretext for further persecutions not only of guilty persons but of all Ukrainians in general.

As it may be known, when Poland took over the Ukrainian territories she made several pledges concerning the Ukrainian Minority, i. e. she was supposed to grant to those territories AUTONOMY. Poland, not only did not keep the pledge regarding Autonomy, but she does not even respect Minority Treaty Rights. Ukrainians have lost all the pre-war privileges; as one of many examples may serve — the school problem. Before the war, during Austrian time, there were in Eastern Galicia over three thousand Ukrainian elementary schools. To-day, on the same territory, there are less than two hundred such schools. This example shows clearly the situation of the Ukrainian population.

No Ukrainians are admitted to the Civil Service and they are banned from the Universities. For instance, in the years 1933/34, only three Ukrainians were admitted to the medical faculty. (There are over six million Ukrainians in Poland.) Ukrainian students are compelled to study abroad, but after their return home there is not the slightest possibility for them to find work or to practice their profession. What can they do?

The village youths belonged formerly to national sporting associations, where they were educated to become good members of the community. The Polish Government has prohibited sporting associations (Boy Scouts, etc.). Peasant sons, even when they succeed to graduate from universities are unable to obtain work in their own country, and they see at the

same time how Poles are being imported for positions which they ought to fill themselves.

In the period after the 'pacification,' the Polish Government tried to use 'legal methods' for the destruction of Ukrainian cultural development. One must mention only the new law about municipal self-government which is directed mainly against the Ukrainian Minority. One must also mention the election practices against which the Ukrainians are practically helpless. In the capital of the Province, in Lviv, there are over 60,000 Ukrainians but the elaborate election system and election practices made it possible that during the recent municipal elections not one Ukrainian was elected to the City Council of Lviv.

Legal development of cultural life becomes impossible, incessant persecutions drive it underground and as a result of it one sees the unceasing number of trials and convictions for political reasons. The atmosphere has become so tense that there is a very grave danger that the boiler may burst for lack of a safety valve.

The world is under the false impression that in Poland a dictatorship rules; it is not true. Poland is a police State with all the destructive consequences of police rule. The heaviest fist of this police rule rests on the Ukrainians. The policeman is the sole lord over the citizen. In the far-off villages he is omnipotent authority and decides over the life and death of the population. The department of the so-called "Public Safety" decides whether a teacher should be dismissed or not, and he may be dismissed in spite of the best professional qualifications, if it pleases the local police.

The latest innovation is that a Ukrainian cannot receive credit from a bank even with the best guarantees and recommendations when the police do not give their approval.

A spy system is being fostered amongst the youths of the villages and is being used even in schools. Political trials show that provocation is being extensively used by Polish Police Authorities.

What is the attitude of the Poles towards the Ukrainians? They all, regardless of their political divisions, unite for the destruction of Ukrainians. It is a war against the Ukrainian nation.

Rumors about concentration camps were spread long before the assassination of Minister Pieracki, but

Joseph Bilovus,
Montreal, Canada.

ON THE SHORES OF THE BLACK SEA

I WISH I had a little house
Close beside the shore,
With pathways made of pebblestones,
And shells about the door;
And every morn and every night
I'd look outside and see
The Black Sea with its wrinkled face,
Looking up at me.

The Black Sea with its wrinkled face,
Old and very wise,
Bringing tales of liberty
Underneath the skies,
Where it takes its journeys,
Roaming there and then,
Coming like a faithful friend
Back to me again.

the next day after the assassination the decree of the President about the camps was made public.

General opinion points to the fact that the assassin of M. Pieracki was a member of the Polish National Radical Party. There were even rumors that the crime was committed from personal motives. But the Polish press tries to convince the public that the assassin was an Ukrainian because it is impossible that a Pole could kill a Pole, etc., etc. They forget that the former President of Poland was killed by a Pole. The premier has announced that, not only the person who killed the minister will suffer but the center from which the crime emanated will be destroyed "with a red hot iron." A few days later, the press published an interview with the Minister of Justice, Michalowski, who announced that the investigation showed that the assassin was a member of the Ukrainian Terrorist Organization. The proof of this was a small ribbon in Ukrainian colors which was found on the overcoat left by the assassin. Also the bomb which was supposed to have been left behind was similar to those used by Ukrainian terrorists. For the Minister of Justice those facts sufficed to prove that the assassin was a Ukrainian. It seems very improbable if really the assassin had been a Ukrainian that he would have left a Ukrainian ribbon on his coat. The interview published in the press was sufficient for the leaders of the Polish pro-Government Organizations in Lviv, Domaszewicz, to utter in the press the demand that the Government should fulfil its pledge given through the premier and should "with a red hot iron" destroy all Ukrainian cultural, economic and political centers. He did not even forget the Ukrainian Catholic Clergy.

The next day an open letter appeared from the Polish War Veterans, who asked the Government to fulfil the demands put down by Dr. Domaszewicz. Thus Polish opinion is being prepared for the anti-Ukrainian campaign that is being launched now. Arrests follow. Concentration camps have been established. Boys of not more than seventeen years of

age and old men, all have to go. Persons are deported who have never done anything illegal, such as those who have worked in co-operative or cultural institutions. The purpose is to eliminate all Ukrainian leaders and patriots. Those deported are persons who cannot be arrested for any anti-Government action, because if they only could be suspected of such, they would have been arrested and convicted long ago.

The Ukrainians are in a vast majority in the camps. The Commander of the Camp in Bereza Kartuzka — is the Voivod of Polissia, the well-known Colonel Kostek-Biernacki who was the chief of the prison in Brest-Litovsk in 1930.

The conditions in the camp in Bereza Kartuzka are appalling. The interned work physically twelve hours a day and for two hours they listen to lectures about citizen-education. The money allotted for the upkeep of a prisoner for a day is 28 grosz (about 2½ d. or 5 cents.) To compare — one loaf of bread costs more, one litre (1.7 pints) costs 20 grosz.

One reporter succeeded in casting a glimpse over the camp. Afterwards he described what he saw in his paper. The prisoners dig ditches in the marshes. Everywhere were police guards. He succeeded in gaining admission to the Commander of the camp and asked him some questions, but was refused answers.

Europe is accustomed to hear about Concentration Camps now-a-day, but Concentration Camps in Poland have a different character and purpose. They do not serve merely to eliminate one rival partner in the fight of two political factions of one nation. It is the fight of the Polish Government against the Ukrainian nation; it is the bid for the destruction of the leading elements of the Ukrainians in Poland.

The Ukrainians look to the West and ask: "Is there nobody there who would try to defend Ukrainian Rights?" And the Ukrainians hope that, even in this time of general terror in Europe, there must be some persons who will raise their voice in defense of the Ukrainians in Poland.

THE NIGHTINGALE OF BUKOVINA

DURING the reign of princes in Ukraine, the province of Bukovina which is now under the domination of Roumania was known as Ukrainian territory. In the 13th century it was occupied by the Tartars. In the 16th century it was subjected to the rule of the Turks and this period is known as one of complete darkness, for the inhabitants knew no education.

In the year of 1775 Austria became the ruler of Bukovina and as a result conditions were improved. Schools were organized, but they were limited to the teaching of the German and Roumanian languages. In 1786 Bukovina was annexed to Galicia and the Polish language was introduced into the schools. The Ukrainian language was not allowed to be used until the year 1808. Beginning with this point, Ukrainian consciousness was slowly aroused and a few writers began to use the Ukrainian language in their literary works. But the man who really awakened Bukovina and forced its inhabitants, through the medium of his literary efforts, to realize that they were Ukrainians, was Osyp Juri Fedkowich, popularly known as the "Nightingale of Bukovina."

Fedkowich was born in 1834. As a child, his sensitive soul was deeply impressed by his surroundings. The numerous fairy tales and stories related to him by his sister and the great and imposing beauty of the Carpathian Mountains in the midst of which Fedkowich lived, stirred his imagination and aroused his poetical talents. A mere youngster of fifteen, he began to write poetry in the German language, influenced by his study of the German literature and his German acquaintances.

At the age of 19, Fedkowich was persuaded by his father to join the army. During ten years

of military service he had ample time to become acquainted with the monotonous routine of the army and the horrors of war. This was not a fitting environment for a young poet and it is not surprising that Fedkowich came to despise the army. But it was in the

beloved books and trying his hand at farming. There he gained the respect and love of his neighbors and the village folks who elected him mayor (wyst) of the village.

But administrative matters did not prevent Fedkowich from continuing his literary work. He became interested in pedagogy and prepared a primer for the use of school children. Later he was appointed school inspector for the county of Wyzniw and served in that capacity for two years.

In 1872, Fedkowich was called to Lwiv to fill the position of editor of "Prosvita." At this time he wrote numerous pamphlets dealing with popular subjects and also prepared plays for the Ukrainian theater. But because of a misunderstanding with some of his associates he resigned from this position and returned to Putyliy, his birthplace. After the death of his father, which followed soon after, he went to Cherniwci to live in the house willed to him by his father. There he spent ten years devoting himself to the study of astrology. Later he worked on the editorial staff of the newspaper "Bukovina." He also assisted in the publication of the "Library for the Youth." At this time he published much of both his beautiful prose and poetry which gained him the title of the "Nightingale."

In 1886 the Ukrainians of Cherniwci, the capital of Bukovina, honored Fedkowich on the occasion of the 25th anniversary of his literary activities. Many sincere messages of acclamation came from the Ukrainians of Galicia. Fedkowich, animated and encouraged, was eager to delve into new work but the Grim Reaper upset his plans. He died unexpectedly, January 11, 1888.

Osyp Juri Fedkowich

course of his army life that he wrote his first Ukrainian poem, called "Nichlii."

Several well-known German poets and authors were close friends of Fedkowich. Their high regard for his German poetry induced him to continue writing in German and in time he might have been completely lost for the Ukrainians. But his chance meeting with two prominent Ukrainians, Antin Kobylansky and Kost Horbal, saved him for the Ukrainians. From that time on, Fedkowich wrote almost exclusively in the Ukrainian language.

In 1862 Fedkowich became very ill. After recovering, he left the army, discarded his uniform and donned the peasant attire of a Hutzul-mountaineer. Then he returned to his mother's small estate in the Carpathian Mountains. There he dwelt, enjoying the company of

MARY PONCHAK and JOHN CHRUSCZ

Mary Ponchak and John Chruscz of McKees Rocks, Pa., are one of the most popular Ukrainian dancing teams of the Pittsburgh vicinity. Although mere youngsters, they have several years of dancing behind them and have entertained both Ukrainian and American audiences on many different oc-

casions.

Their outstanding success was their appearance at the Festival of Nations held in Schenley Park on July 4, as evidenced by the continued and hearty applause of the enthusiastic audience which was reluctant to see the tiny performers leave the platform.

We are proud to claim this danc-

ing team as Pittsburgh's own and we hope that their present success will inspire little Mary and John to win even greater laurels with their skillful performances of Ukrainian dancing.

Dance on, little Ukrainians and lead others to follow in your footsteps, so that the glory of Ukrainian dances may never die.

RESOLUTIONS

Passed by the Second Congress of the Ukrainian Youth's League of North America, Assembled on September 1 and 2, 1934 in New York City.

I. Our Appeal to America

1. Whereas, America is the land of many various racial groups, we call the attention of educational authorities to the great benefit that would ensue to all concerned if there were introduced into the curriculum of the educational institutions courses and lectures relative to the Old World backgrounds of these various racial groups, including the Ukrainian group.

2. Whereas, certain colleges and universities have Slavonic departments at which the language, literature, folklore, etc., of the various Slavonic peoples are being taught, we ask the respective educational authorities to also include the study of the Ukrainian people, their language, literature, folklore, music, etc., and in those secondary schools where there are large groups of Ukrainians it would be advisable to allow the students the choice of Ukrainian as the foreign language required by the secondary school curriculum.

3. Whereas, there is much misinformation concerning Ukraine and her people in the publications of this country, we wish to suggest to American publishers that authoritative and unprejudiced sources be referred to in obtaining information on Ucrainica. To cite a few — Hrushevsky, Reclus, Mirsky, Tiltman. An instance of gross misinformation on Ukraine we would call the introduction to Gogol's "Taras Bulba," published by the Alfred A. Knopf publishing concern.

II. Our Appeal to the Immigrant, First Generation Ukrainians

1. Whereas, the future of the Ukrainian group in America depends a great deal on the second generation Ukrainians, we, the delegates to the Second Congress of the Ukrainian Youth League, appeal to our elders to concentrate their efforts in doing away with unreasonable animosities and bickerings, and to find means and ways for cooperation.

2. Whereas, the idea that in unity there is strength has proved workable among other peoples, we are in favor of the union of the Ukrainian Mutual Benefit Associations, namely the Ukrainian National Association of Jersey City, N. J., the Ukrainian Workmen's Association of Scranton, Pa., and others.

3. Whereas, a greater measure of cooperation among Ukrainian groups and the uniting of the largest organizations would add to our ability to carry out various tasks, we call the attention to the need of a Ukrainian-American primer for the second generation young Ukrainians, the need of an authoritative Ukrainian-English dictionary, the need of literature on Ukrainian in the English language, etc.

4. Whereas, there is need among us of men and women with college and university training, we ask that a way be found to organize a student fund to assist those needy students who are capable and anxious to continue their studies.

III. Our Appeal to the American-Ukrainian Youth

1. Whereas, we shall one day play a part in the life of America and in the life of the Ukrainian colony of America, and, whereas, it is important that we be adequate-

ly prepared for the work awaiting us, we have resolved not only to play, dance, sing, but we have also resolved to give time to serious study, including the study of our American and Ukrainian backgrounds.

2. Whereas, the Third Congress of the Ukrainian Youth's League of North America is to be held one year from the week-end holiday of Labor Day, we have resolved that there be designated in the meantime a Ukrainian Youth Day to be held in the various Ukrainian colonies on the one and same day, and that this Day be held at some appropriate date within the next twelve months.

IV. Our Message to Our Countrymen Abroad

Whereas, the Ukrainian lands have been divided after the World War among four Powers, namely — the Union of Soviet Socialist Republics, Poland, Czechoslovakia and Roumania, and, whereas, this division has resulted in the denial to our countrymen of their national, political, and even civil rights, and, whereas, the denial of the rights has indirectly brought about a famine in Soviet Ukraine in the course of which several million of our people have died, and in Poland it has brought about the "pacification" and the concentration camps of today, we, the delegates to the Second Congress of the Youth's League of North America, wish our countrymen to know that our sympathies are ever with them, and that guided by the finest principles which lie in the making of the country of our birth—America — we shall try to do all in our power to disseminate, correct, foster and strengthen our Ukrainian-American group life in this country and to aid financially our countrymen abroad in their aims toward the liberation of Ukraine from every kind of foreign rule.

ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

“ДЗВОНІ”

(місячник)

Кристалізує: громадський і національний етос
Скріплює: етику й мораль
Поборює: всі розкладові й погубні напрями
Формує: лицарство українського духа
Вироблює: правдивий критицизм
Ориєнтує: читачів у сучасних українських та
європейських літ.-наук. напрямках
Являється: необхідним підручником біжучої
української літератури та науки!

Передплата: річно—\$3, пів-річно—\$1.60.

Адреса: Львів, Японська 7/П.

Чековеkonto: 101.338 з дописк. «Дзвони»

ХТО ХОЧЕ

навчитися доброї української літературної мови, пізнати історію своєї мови, довідатися як деговорить український нарід

**ТОЙ МУСИТЬ ПЕРЕДПЛАТИТИ
НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ МІСЯЧНИК**

“РІДНА МОВА”

Присвячений всебічному вивченню укр. мови

Головний Редактор і Видавець
ПРОФ. Д-Р ІВАН ОГІЄНКО.

ПЕРЕДПЛАТА: 6 зл. річно, 3 зл. піврічно, 1 зл. 50 гр. чвертьрічно. За границею 2 американські долари або їх рівновартість у іншій валюті (35 кор. чеських, 180 лейв рум., 5 нім. марок, 30 фр. французьких, 65 динарів). ЗРАЗКОВЕ ЧИСЛО 50 ГР.

— Контото чекове П. К. О. № 27.110. —

Адреса Редакції й Адміністрації:
Warszawa, ul. Stalowa 25 м. 10. Tel. 10-24-05

Automobile and Invalid Service

PAUL

HOLOWCZAK

FUNERAL DIRECTOR
and
LICENSED EMBALMER

Українське Похоронне
Заведення

Phone: Maine 0885

2387 Professor Street
CLEVELAND, OHIO.

СВИ ДО СВОГО!

Продаємо і вимінюємо
фарми, доми і бізнеси —

АНТІН ПАЩУК

Пересилаємо гроші до краю,
продаємо шифкарти на всі
лінії і полагоджуємо всі краєві
справи —

322 N. 8th St., Philadelphia, Pa.

For Distinctive Photography
Patronize

**LINCOLN
PHOTO STUDIO**

FAMILY & WEDDING GROUPS
OUR SPECIALTY

Phone: Prospect 3887
2342 Professor Street
CLEVELAND, OHIO.

ЧИТАЙТЕ І ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ

ВІСТНИК О. Д. В. У.

Місячний Орган Організації Державного
Відродження України в Америці

Річна передплата \$1.50
Одно число 15ц.

Перешліть свою заделгу передплату
за 1934 р.

Адреса:

VISTNYK O. D. W. U.
P. O. Box 13, Station D.
NEW YORK, N. Y.

Ілюстрований Популярно Науковий
Журнал-Місячник

“ЖИТТЯ І ЗНАННЯ”

подає всебічний погляд на всі ділянки науки
й знання, вяснює доступним способом важкі
питання й таким чином творить багате
джерело для доповнювання й поцирювання
знання, для самоосвіти, для викладів і чи-
тання по читальнях.

Перед. за кордоном: на рік 21 зл., пів-рік 11зл.

Адреса:

“Prosvita,” Lviv, Rynok 10, East Galicia, Poland.

“НОВА ХАТА”

Журнал для плекання домашньої культури

Подає зразки сучасної літератури,
Популяризує наше народне мистецтво,
Містить найновіші звідомлення зі спортивного світу,
Обговорює новини практичного домашнього господарства й огород-
Елегантні моди взоровані на найновіших парижських журналах, [ництва,
Ручні роботи основані на народніх мотивах,
Колірова таблиця взорів.

Чвертьрічна передплата: 75 ц. — Поодинокое число — 25ц.

Замовляти в Америці:

NOWA CHATA

1134 Atwood Road, Philadelphia, Pa.

“ЖІНОЧА ДОЛЯ”

Є необхідним часописом для українських родин в місті й на селі, з додатком «Жіноча Воля» і для дівчат «Світ Молоді»; виходить вже 9-ий рік при співучасті найкращих літературних та наукових сил.

ПЕРЕДПЛАТА ДЛЯ АМЕРИКИ Й КАНАДИ — ЛИШЕ \$2.00

Передплачуйте цей цінний часопис для себе й для своїх кривних в старім краю.

Пам'ятаймо, що в руках свідомої жінки лежить доля народу!

Адреса:

“ZINOSHA DOLA”

Kolomyja, Nowa 1, East Galicia, Poland.